

Proffil Iaith Sir y Fflint 2026

Gan

Menter Iaith Fflint a Wreccsam

Corlan

Uned 3

Parc Busnes Yr Wyddgrug

Yr Wyddgrug

CH7 1XP

Cynnwys gwreiddiol gan Gwmni Sbectwm

Diweddarwyd Mai 2018, Mawrth 2021, Awst 2025 a Gorffennaf 2026
gan staff y Fenter

Cynnwys

1.	Cyflwyniad a nod y gwaith	3
2.	Effaith Covid-19 ar gyfleoedd i ddefnyddio'r Gymraeg yn gymunedol.	3
3.	Demograffeg y Gymraeg	4
3.1	Cyflwyniad.....	4
3.2	Dadansoddi ystadegau o wahanol ffynonellau.....	5
3.3	Cymraeg yn sirol a lleol	7
3.4	Sgiliau ehangach yn y Gymraeg	8
3.5	Effaith mudo ar gymunedau	10
3.6	Hunaniaeth Genedlaethol a Gallu'r Gymraeg.....	12
4.	Y Ffit Strategol.....	14
4.1	Cyflwyniad.....	14
4.2	Rôl Menter Iaith Fflint a Wrecsam	14
4.2.1	Cyd Gynllunio	15
4.2.2	Aelodaeth y Fforwm Iaith	15
4.3	Cyngor Sir y Fflint	16
4.4	Cynghorau Tref a Chymuned	17
5.	Trosglwyddo iaith yn y cartref	18
5.1	Cyflwyniad.....	18
5.2	Cyfradd trosglwyddo yn ôl math o deulu.....	19
6.	Addysg.....	20
6.1	Blynyddoedd cynnar	20
6.1.1	Cymraeg i Blant	20
6.1.2	Clwb Cwtsh.....	20
6.1.3	Cylchoedd Ti a Fi	21
6.1.4	Cylchoedd Meithrin/Meithrin Mwy	22
6.2	Addysg Gynradd ac Uwchradd Cyfrwng Cymraeg	23
6.3	Addysg Bellach	25
6.4	Addysg Uwch – Prifysgol Wrecsam.....	26
6.4.1	Cefndir.....	26
6.4.2	Polisi'r Gymraeg.....	26
6.4.3	Strategaeth CYFLE	26
6.4.4	Y Coleg Cymraeg Cenedlaethol	27
6.4.5	Sgiliau Iaith.....	27
6.5	Cymraeg i Oedolion.....	27
7.	Iechyd a Lles	28

8.	Y Gweithle a'r Economi	29
8.1	Cyflwyniad.....	29
8.2	Y Gweithlu	30
8.3	Diweithdra.....	31
8.4	Diwydiant, Galwedigaethau a Siaradwyr Cymraeg.....	31
8.5	Incwm.....	33
8.6	Defnydd Iaith Mewn Busnesau	33
9.	Tai ac Aelwydydd	34
9.1	Aelwydydd.....	34
9.1.1	Cyfansoddiad y Cartref.....	34
9.2	Daliadaeth / Preswylwyr eiddo	35
9.3	Y farchnad dai	35
9.3.1	Pris Tai Cyfartalog	35
9.3.2	Fforddiadwyedd	36
9.3.3	Treth Trafodiadau Tir	36
9.3.4	Eiddo Gwag	37
10.	Gweithgareddau Cymunedol	38
10.1	Menter Iaith Fflint a Wrecsam	38
10.2	Urdd Gobaith Cymru	39
10.3	Clybiau Ffermwyr Ifanc	39
10.4	Merched y Wawr.....	39
10.5	Papurau Bro	40
10.6	Cymdeithasau Cymraeg Eraill	40
10.6.1	Cymdeithasau Cymraeg:	40
10.6.2	Corau:.....	41
10.6.3	Cymdeithasau Cymraeg ynghlwm â chapeli:	41
10.6.4	Eisteddfodau Lleol:.....	41
10.7	Cymraeg i Oedolion.....	42
10.8	Rhwydweithiau cymdeithasol ar lein	42
11.	Astudiaethau perthnasol	43
11.1	SWOT.....	43
11.2	PEST	46
12.	Gwaith Ymchwil	47
13.	GDPR	47

1. Cyflwyniad a nod y gwaith

Mae'r Proffil laith hwn yn cynnwys gwybodaeth ar lefel awdurdod lleol (Cyngor Sir y Fflint) ac ar sail yr adrannau etholiadol, ardaloedd gynnyrch ehangach haen ganol (AGEHG) neu ardaloedd gynnyrch ehangach haen is (AGEHI). Diweddariad o broffil blaenorol ydyw, gyda rhai adrannau'n seiliedig ar ganlyniadau cyfrifiad 2021. Fel pob proffil o'r fath mae'r ddogfen hon yn un byw, sydd angen ei haddasu'n gyson mewn ymateb i newid mewn sefyllfaoedd neu wybodaeth newydd yn dod i law.

Bydd y Proffil hwn yn ddogfen allweddol er mwyn gallu cydnabod y newidiadau a dadansoddi eu heffeithiau ar wydnwch y Gymraeg a'i defnyddwyr. Bydd yn sylfaen i baratoi a datblygu cynlluniau gwaith a strategaethau'r dyfodol ac yn creu darlun o ba ymyraethau ychwanegol neu newydd sydd eu hangen er mwyn ymateb i unrhyw sgil effeithiau negyddol a sicrhau ffyniant y Gymraeg.

Byddwn yn rhannu'r cynnwys gydag ein partneriaid megis yr awdurdod lleol, partneriaid y Fforwm laith Sirol ayb yn ogystal â defnyddio'r canfyddiadau fel sail trafodaethau i gynllunio'n effeithiol ar y defnydd o'r Gymraeg yn Sir y Fflint.

2. Effaith Covid-19 ar gyfleoedd i ddefnyddio'r Gymraeg yn gymunedol.

Cynhaliwyd Arolwg Effaith COVID-19 ar Grwpiau Cymunedol Cymraeg gan Lywodraeth Cymru gyda chymorth y Mentrau laith lleol rhwng 14eg o Fedi a 9fed o Hydref 2020. Cysylltwyd â grwpiau oedd yn darparu cyfleoedd i gymdeithasu, gwirfoddoli a chymryd rhan mewn gweithgareddau drwy gyfrwng y Gymraeg yn ardaloedd lleol bob Menter laith. Gofynnwyd i'r grwpiau a'u hadnabyddir i gwblhau'r arolwg gyda'r nod o gasglu tystiolaeth ar sut roedd y grwpiau hynny wedi gweithredu cyn y pandemig, os oedden nhw wedi gallu gweithredu ers cychwyn y cyfnod clo cyntaf ym mis Mawrth 2020 a beth oedd eu disgwyliadau ar gyfer y dyfodol. Cafwyd 1,092 ymateb i'r arolwg dros Gymru gyfan.

Mae adroddiad Llywodraeth Cymru i'w weld yma:

[Effaith COVID-19 ar grwpiau cymunedol Cymraeg: canfyddiadau arolwg](#)

Mae adroddiad llawn gan Fenter laith Fflint a Wrecsam gyda'r canfyddiadau ar gyfer Sir y Fflint ar gael drwy ddilyn y ddolen hon:

<https://acrobat.adobe.com/id/urn:aaid:sc:EU:e4eaf280-6b99-44e1-8b61-3454d5ddf0af>

3. Demograffeg y Gymraeg

3.1 Cyflwyniad

Mae lleoliad Sir y Fflint, ar y ffin yng nghornel Gogledd Ddwyrain Cymru yn cynnwys ardal sy'n mesur 169 milltir sgwâr (438 cilometr sgwâr). Mae nifer o drefi ac ardaloedd masnachol a diwydiannol yn y sir megis Yr Wyddgrug, Treffynnon a Glannau Dyfrdwy. Yn ôl cyfrifiad 2021 roedd gan Sir y Fflint boblogaeth o 154,956. [Y boblogaeth breswyl arferol yn ôl rhyw ac awdurdod lleol](#)

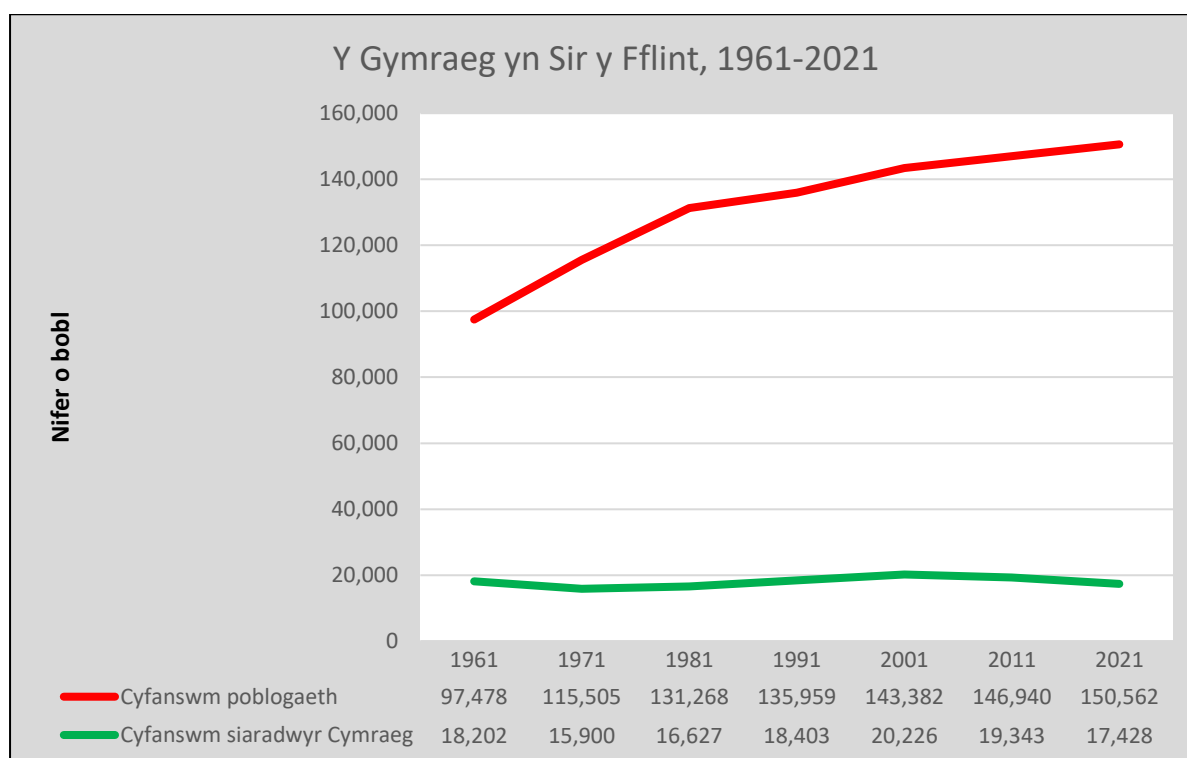
Rhwng y ddau gyfrifiad diwethaf, cynyddodd poblogaeth y sir 1.6% (o ychydig dros 152,500 i tua 155,000). Dros yr un cyfnod, roedd gostyngiad o 1.6 pwynt canran yng nghyfran y siaradwyr Cymraeg (o 13.2% i 11.6%).

Yn 2021, roedd tua 1,900 llai o drigolion y sir yn siarad Cymraeg nag yn 2011. Roedd cynnydd o 5,500 yn y boblogaeth nad oeddent yn siarad Cymraeg dros yr un cyfnod.

Roedd 47.9% (tua 74,200) o'r boblogaeth leol yn dweud eu bod wedi eu geni yng Nghymru yn 2021, sydd yn ostyngiad o 2.1 pwynt canran ers 2011 (50%, 76,200 person).

[How life has changed in Flintshire: Census 2021](#)

Dengys canlyniadau Cyfrifiad 2021 bod 17,418 o bobl dros 3 oed yn Sir y Fflint yn gallu siarad Cymraeg, sydd yn cyfateb i 11.6% o'r boblogaeth. Mae hyn yn dangos gostyngiad dros y degawdau diwethaf. Roedd Cyfrifiad 2011 yn dangos 19,343 o bobl ac yn 2001 roedd 20,226. Dengys y siart isod gan Fentrau Iaith Cymru'r newid ers 1961.

3.2 Dadansoddi ystadegau o wahanol ffynonellau

Mae ffigurau'r Cyfrifiad diweddaraf yn amlwg yn siom.

Dros y degawdau, mae hi wedi bod yn amlwg bod y canfyddiadau o ffynonellau hunan-adrodd (e.e. y Cyfrifiad) yn medru bod yn gamarweiniol iawn. Mae hefyd gwahaniaethau yn yr amcangyfrifon o allu yn y Gymraeg rhwng y cyfrifiad ac arolygon aelwydydd fel yr Arolwg Blynyddol o'r Boblogaeth. Mae'r Swyddfa Ystadegau Gwladol a Llywodraeth Cymru wedi archwilio rhesymau posibl dros rai o'r gwahaniaethau hyn yn y gorffennol.

Yn ôl Cyfrifiad 2021, roedd 538,296 o breswylwyr arferol tair oed neu'n hŷn yng Nghymru yn gallu siarad Cymraeg, neu 17.8% o'r boblogaeth.

Mewn cymhariaeth, ar yr adeg y cynhaliwyd Cyfrifiad 2021, nododd data o'r Arolwg Blynyddol o'r Boblogaeth bod 885,100 o siaradwyr Cymraeg tair oed neu'n hŷn sy'n byw yng Nghymru (29.2% o'r boblogaeth).

Er bod arolygon aelwydydd fel arfer yn rhoi amcangyfrifon uwch o allu yn y Gymraeg, dyma'r tro cyntaf i'r cyfrifiad ddangos gostyngiad yn nifer y bobl sy'n gallu siarad Cymraeg tra bo'r Arolwg Blynyddol o'r Boblogaeth yn dangos cynnydd.

Ym mis Ebrill 2023, cyhoeddodd Llywodraeth Cymru a'r Swyddfa Ystadegau Gwladol gynllun gwaith ar y cyd sy'n amlinellu'r gwaith maent yn bwriadu ei wneud i wella eu dealltwriaeth o brif ffynonellau data arolygon a data gweinyddol a ddefnyddir i gynhyrchu ystadegau am y Gymraeg.

Cyhoeddwyd y canfyddiadau cychwynnol ar 26 Hydref 2023, gyda diweddariad ar 18 Rhagfyr 2023:

[Gwahaniaethau rhwng amcangyfrifon o allu yn y Gymraeg yng Nghyfrifiad 2021 ac arolygon aelwydydd \[HTML\] | LLYW.CYMRU](#)

Prif bwyntiau:

- Roedd tua dau o bob pump (39.9%) o'r bobl a gofnododd eu bod yn gallu siarad Cymraeg yn yr Arolwg o'r Llafurlu neu yng Nghyfrifiad 2021 wedi cofnodi nad oeddent yn gallu gwneud hynny yn y ffynhonnell arall.
- Dywedodd mwy o bobl eu bod yn gallu siarad Cymraeg yn yr Arolwg o'r Llafurlu ac nad oeddent yn gallu siarad Cymraeg yng Nghyfrifiad 2021 na'r gwrthwyneb.
- O'r bobl sy'n dweud eu bod yn gallu siarad Cymraeg yn yr Arolwg o'r Llafurlu neu Gyfrifiad 2021, y grwpiau canlynol oedd yn tueddu i gytuno ar draws y ddwy ffynhonnell fwyaf aml: pobl 65 oed neu hŷn; pobl sy'n byw yn y gogledd orllewin; pobl a anwyd yng Nghymru; a phobl â hunaniaeth genedlaethol Gymreig.
- O'r bobl sy'n dweud eu bod yn gallu siarad Cymraeg yn yr Arolwg o'r Llafurlu neu Gyfrifiad 2021, y grwpiau canlynol oedd yn tueddu i anghytuno ar draws y

ddwy ffynhonnell fwyaf aml: pobl iau na 25 oed; pobl sy'n byw yn y de ddwyrain a'r gogledd ddwyrain; pobl a anwyd mewn mannau eraill o'r DU; a phobl heb hunaniaeth genedlaethol Gymreig.

- O'r bobl oedd yn cytuno y gallent siarad Cymraeg ar y ddwy ffynhonnell, nododd dros ddwy ran o dair (68.6%) eu bod yn siarad Cymraeg bob dydd. O'r bobl a ddywedodd eu bod yn gallu siarad Cymraeg yn yr Arolwg o'r Llafurlu ond nid yng Nghyfrifiad 2021, dim ond tua chwarter (24.8%) oedd yn dweud eu bod yn siarad Cymraeg bob dydd.
- Mae cyfran lai o aelwydydd cwpl yn cytuno ar eu gallu i siarad Cymraeg rhwng y ddwy ffynhonnell lle nad oes yr un, neu ddim ond un oedolyn yn gallu siarad Cymraeg o'i gymharu ag aelwydydd cwpl sy'n cynnwys dau neu fwy o oedolion sy'n gallu siarad Cymraeg.

Wrth i ystadegau perthnasol pellach dod i rym, bydd yn bosibl darparu dadansoddiad dyfnach. Gweler isod yr ystadegau Sir y Fflint o'r Arolwg Blynyddol o'r Boblogaeth o 2011 a 2021 i gymharu gyda chanlyniadau'r Cyfrifiad.

Canlyniadau mis Mawrth a mis Medi 2025 yw'r data diweddaraf sydd ar gael, felly maent wedi'u cynnwys hefyd.

	Cyfanswm y boblogaeth	Yn gallu siarad Cymraeg	Canran sy'n gallu siarad Cymraeg
Cyfrifiad 2011	146,940	19,343	13.2%
Arolwg 30/6/11	145,400	35,900	24.7%
Cyfrifiad 2021	150,552	17,418	11.6%
Arolwg 30/6/21	151,700	35,200	23.2%
Arolwg 31/3/25	154,300	23,900	15.5%
Arolwg 30/9/25	154,600	27,300	17.6%

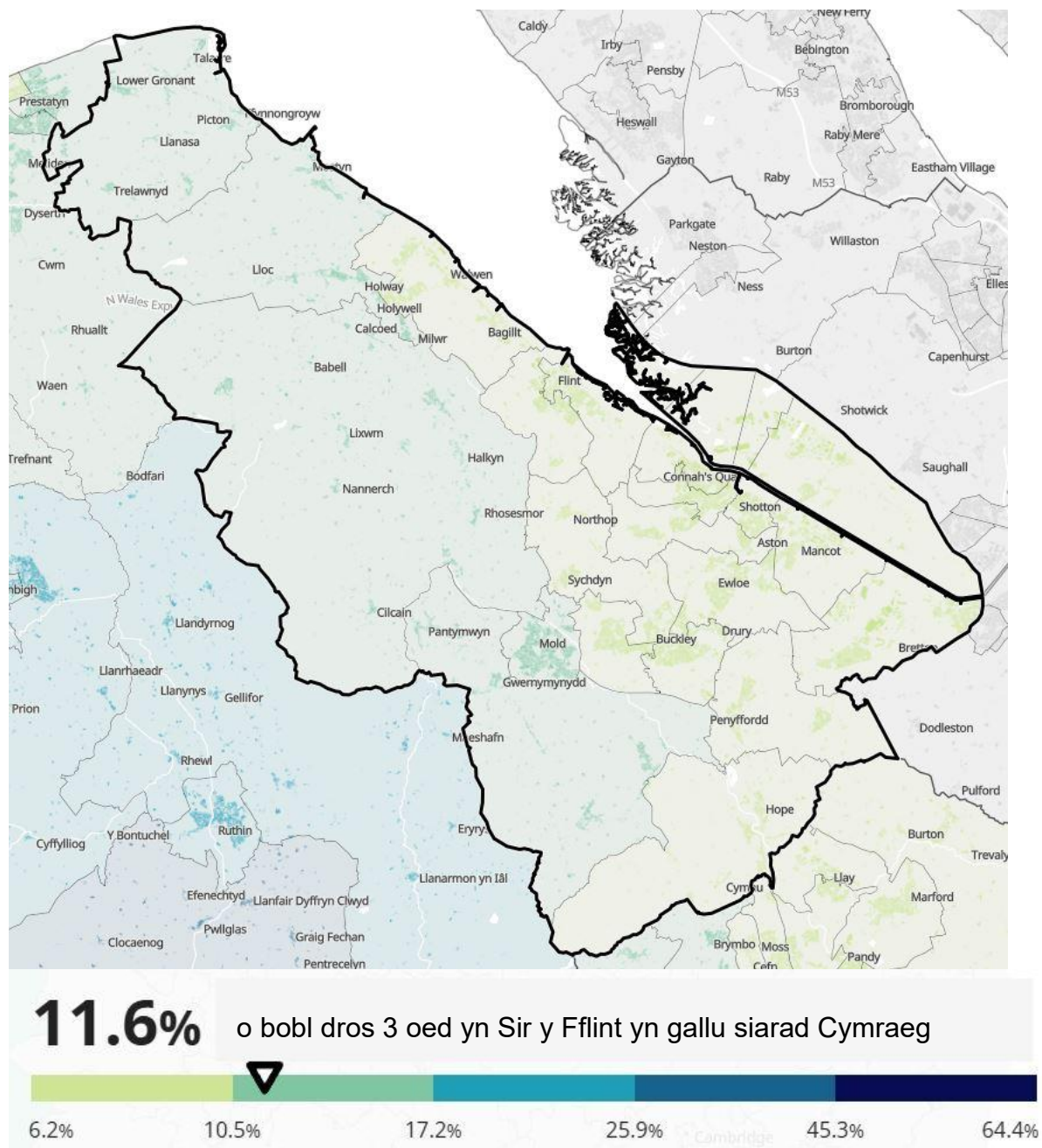
[Gallu pobl tair oed neu hŷn i siarad Cymraeg yn ôl awdurdod lleol a blwyddyn oedran, 2011 a 2021 Arolwg Blynyddol o'r Boblogaeth - Gallu siarad Cymraeg yn ôl awdurdod lleol a blwyddyn](#)

3.3 Cymraeg yn sirol a lleol

Dengys y map isod y dosbarthiad daearyddol o siaradwyr Cymraeg Sir y Fflint yn ôl canrannau. Gwelir bod rhaniad clir rhwng yr adrannau etholiadol yng ngogledd a gorllewin y sir, sydd â chanrannau uwch o siaradwyr Cymraeg, a'r rhai yn y de a'r dwyrain sydd agos at y ffin â Lloegr.

Mae data Cyfrifiad 2021 yn dangos mai yn Ardal Gynnyrch Ehangach Haen Ganol (AGEHG) Yr Wyddgrug y ceir y canran uchaf o siaradwyr Cymraeg (18.4%).

Y ddwy AGEHG gyda'r canrannau isaf o siaradwyr Cymraeg yw Brychdyn a Saltney (6.8%) a Queensferry a Sandycroft (6.8%).

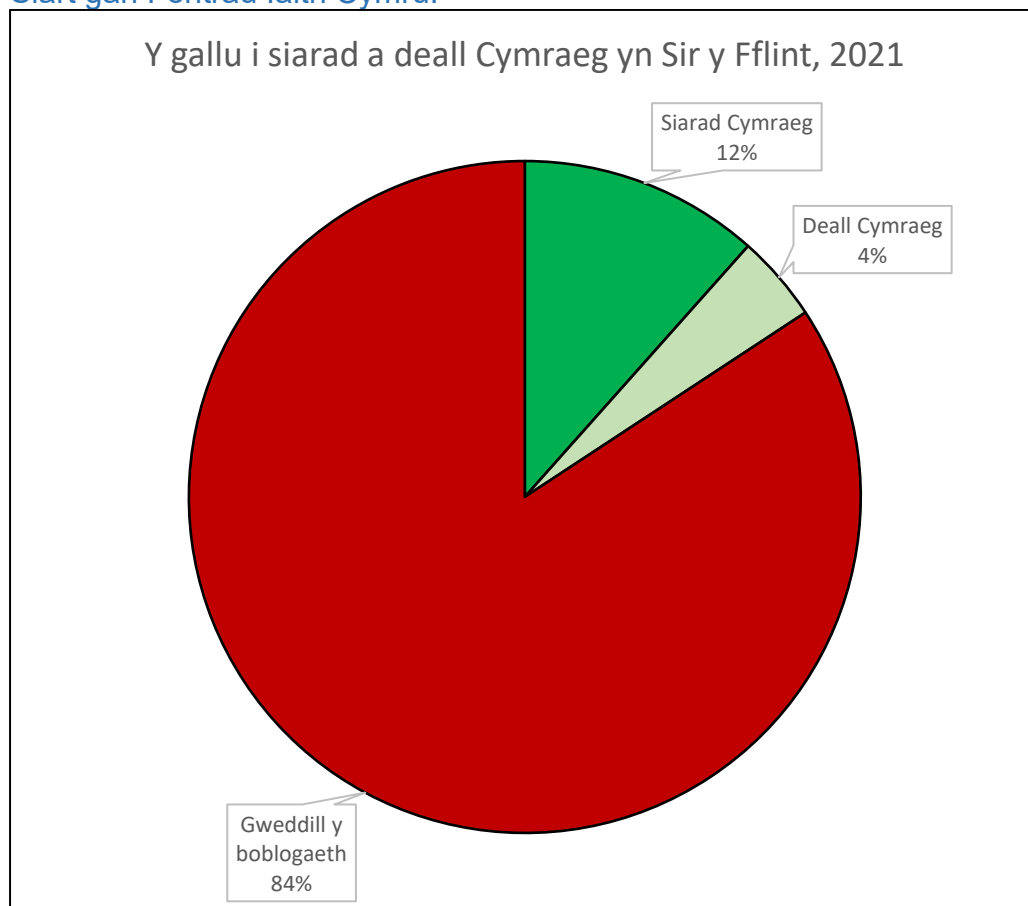

[Welsh speaking ability - Census Maps, ONS](#)

3.4 Sgiliau ehangach yn y Gymraeg

Atebodd ymatebwyr i gyfrifiad 2021 am eu gallu i ddeall Cymraeg llafar. Yn Sir y Fflint, nododd 4% o'r boblogaeth eu bod yn gallu deall Cymraeg, yn ogystal â'r 12% a ddywedodd eu bod yn gallu siarad Cymraeg.

Siart gan Fentrau Iaith Cymru.

Mae'r gallu i siarad Cymraeg yn gwahaniaethu'n fawr yn ôl oedran yn Sir y Fflint. Fel y dengys y tabl isod, yn ôl Cyfrifiad 2021 mae 27.4% o blant 5-15 oed Sir y Fflint yn gallu siarad Cymraeg. Yn anffodus mae'r ffigwr hwn yn gostwng i 10.3% ar gyfer y grŵp oedran 20-44 a thipyn yn is ar gyfer y grwpiau oedran 45-64, sef 7.8% a 65-74, sef 6.2%. Mae'r grŵp oedran 75+ ychydig bach yn uwch gyda 7.4% yn medru'r Gymraeg.

Sir y Fflint

Grŵp Oedran	% siaradwyr Cymraeg 2001	% siaradwyr Cymraeg 2011	% siaradwyr Cymraeg 2021	Nifer siaradwyr Cymraeg 2001	Nifer siaradwyr Cymraeg 2011	Nifer siaradwyr Cymraeg 2021
Pawb dros 3 oed	14.4	13.2	11.6	20,599	19,343	17,418
3-4 oed	10.3	14.4	10.7	382	545	344
5-15 oed	38.0	36.0	27.4	8,221	6,954	5,411
16-19 oed	21.3	24.2	22.3	1,708	1,611	1,425
20-44 oed	10.0	12.8	10.3	5,051	4,996	4,597
45-64 oed	7.8	7.3	7.8	2,976	3,101	3,409
65-74 oed	9.4	7.0	6.2	1,133	1,073	1,132
75+ oed	11.1	9.2	7.4	1,128	1,063	1,100

[Gallu pobl tair oed neu hŷn i siarad Cymraeg yn ôl awdurdod lleol a blwyddyn oedran, 2011 a 2021](#)

Fel y gwelir, ceir y canrannau mwyaf yn medru'r Gymraeg yn y grŵp oedran 5-15. Ond gwelwyd lleihad o 1,267 o blant rhwng 2001 a 2011, a 1,543 o blant rhwng 2011 a 2021. Mae hyn yn awgrymu gostyngiad yn y ganran dros gyfnod o ugain mlynedd o 38% i 27.4%.

Roedd cynnydd yn y grŵp oedran 3-4 oed, o 10.3% i 14.4%, rhwng 2001 a 2011 yn galonogol. Yn anffodus, mae'r canran wedi lleihau eto rhwng 2011 a 2021 i 10.7%.

Gwelir gostyngiad yng nghanran a nifer siaradwyr Cymraeg yn y grwpiau oedran 16-19 a 20-24 rhwng 2011 a 2021. Mae'r grŵp 16-19 oed wedi colli 186 person (1.9 pwynt canran), a'r grŵp 20-44 oed wedi colli 399 person (2.5 pwynt canran).

Mae'r cynnydd o 308 person (0.5 pwynt canran) rhwng 2011 a 2021 yn y grŵp oedran 45-64 yn galonogol. Dyma'r unig grŵp oedran sydd wedi dangos cynnydd mewn niferoedd siaradwyr Cymraeg bob degawd ers 2001.

Mae'r canrannau'r grwpiau oedran 65+ wedi dirywio'n sylweddol dros y ddegawd ddiwethaf, er bod y nifer siaradwyr wedi cynyddu. Gwelir cynnydd o 59 person, ond colled o 0.8 pwynt canran, yr y grŵp oedran 65-74. Gwelir cynnydd o 37 person, ond colled o 1.8 pwynt canran, yr y grŵp oedran 75+.

3.5 Effaith mudo ar gymunedau

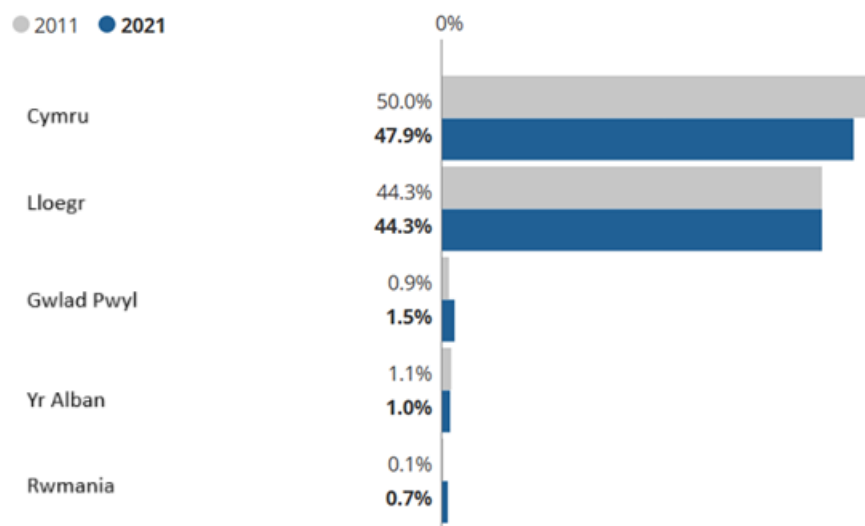
Yn y cyfrifiad diweddaraf, dywedodd tua 74,200 o drigolion Sir y Fflint eu bod wedi'u geni yng Nghymru. Roedd hyn yn cynrychioli 47.9% o'r boblogaeth. Mae'r nifer wedi gostwng o tua 76,200 (50% o'r boblogaeth) yn 2011.

Roedd ychydig dros 68,700 (44.3%) o drigolion Sir y Fflint yn nodi Lloegr fel eu gwlad enedigol.

Cododd nifer trigolion Sir y Fflint a anwyd yng Ngwlad Pwyl o tua 1,300 yn 2011 (0.9% o'r boblogaeth) i ychydig dros 2,300 yn 2021 (1.5%).

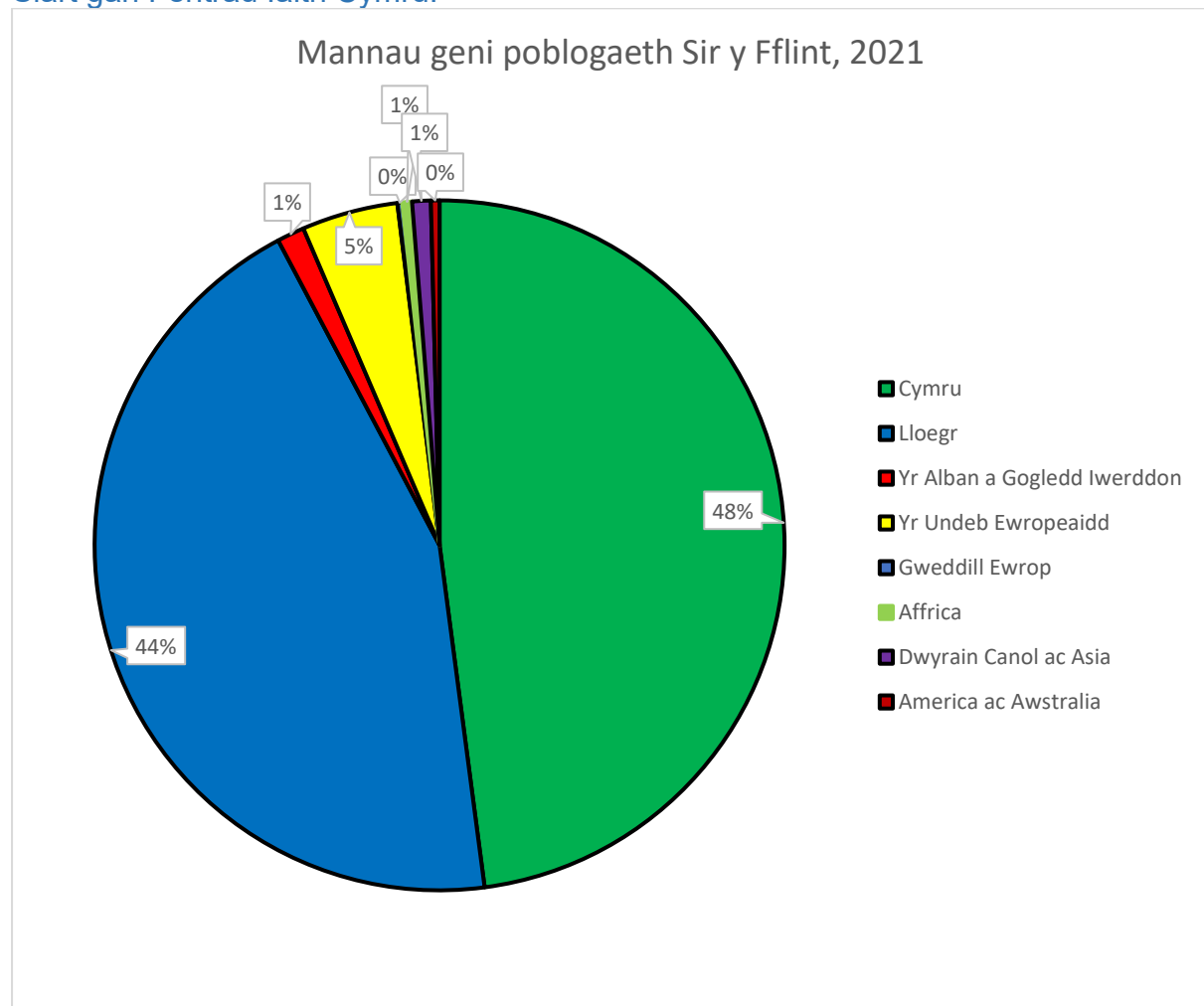
Mae'r siart isod yn dangos y newid yn ffigurau gwlad geni ar gyfer y pum gwlad a adroddwyd fwyaf gan drigolion Sir y Fflint yn y ddau gyfrifiad diwethaf.

[How life has changed in Flintshire: Census 2021](#)

Gwelir yn y siart isod yr holl fannau geni adroddwyd gan drigolion Sir y Fflint yn 2021.

Siart gan Fentrau Iaith Cymru.

Gwelir isod bod 17.3% (12,282) o drigolion Sir y Fflint gafodd eu geni yng Nghymru, yn gallu siarad Cymraeg.

Canran a nifer y bobl 3+ oed yn ôl gwlad enedigol, sy'n gallu siarad Cymraeg – Sir y Fflint gyfan (2021)

	Cymru	Lloegr	Y DU	Y DU, tu allan i Gymru	Ewropeaidd eraill	Y tu allan i wledydd Ewrop
Canran y siaradwyr Cymraeg	70.5%	27.2%	98.1%	27.6%	1.4%	0.6%
Canran y bobl	17.3%	7.0%	12.2%	6.9%	3.3%	3.7%
Nifer y bobl	12,282	4,742	17,091	4,809	239	98

Nid yw'r categorïau'n gyfyngedig felly efallai na fydd y canrannau'n cyfateb i 100.

[Dashfwrdd Data: Pwy sy'n siarad Cymraeg yng Nghymru?](#)

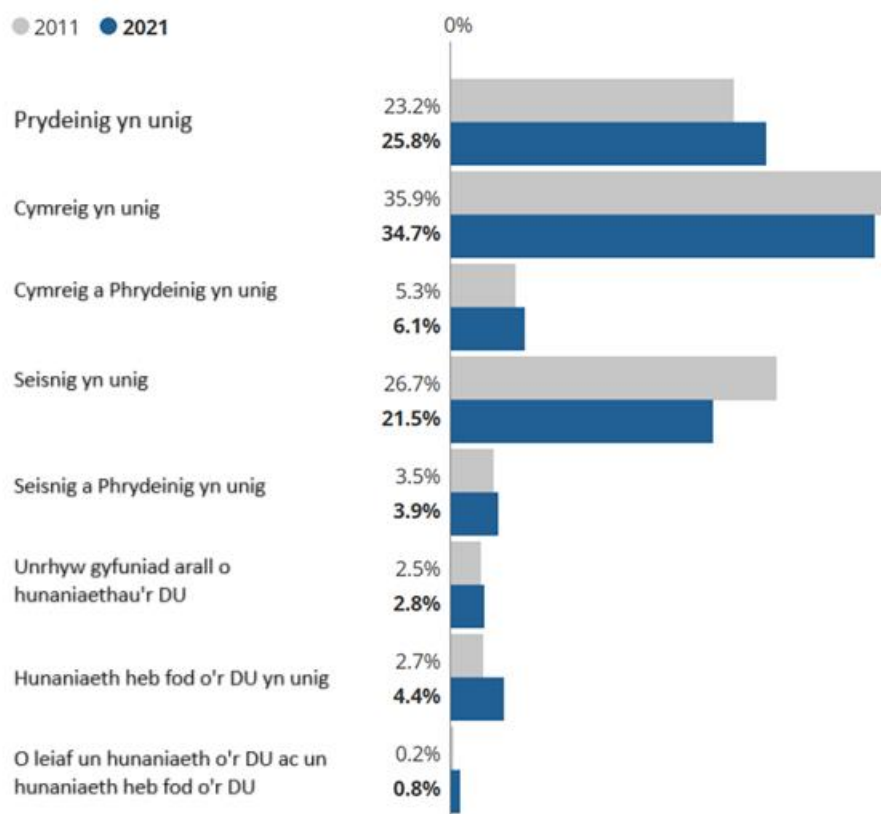
3.6 Hunaniaeth Genedlaethol a Gallu'r Gymraeg

O blith trigolion Sir y Fflint, roedd 34.7% yn nodi eu hunain fel "Cymreig yn unig" yn 2021, i lawr o 35.9% yn 2011.

Disgrifiodd 6.1% o bobl eu hunain fel "Cymreig a Phrydeinig yn unig"; cynnydd ers y 5.3% yn 2011. Gwelir cynnydd hefyd yn y canran a nododd eu hunain fel "Prydeinig yn unig" o 23.2% yn 2011 i 25.8% yn 2021.

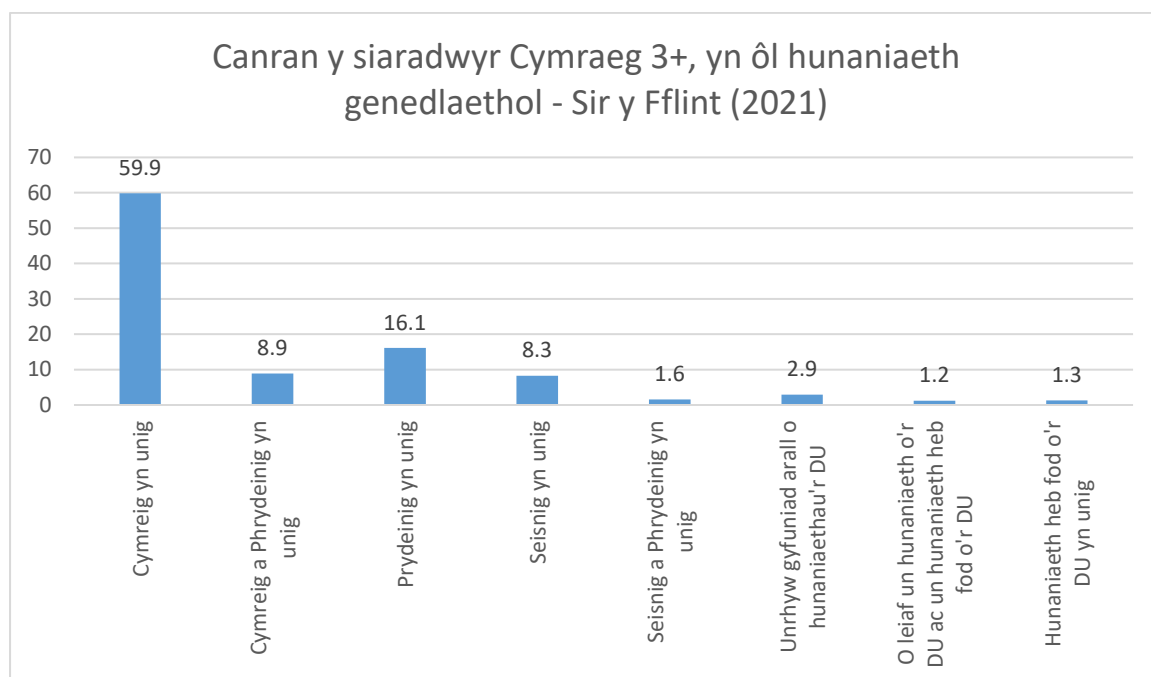
[How life has changed in Flintshire: Census 2021](#)

Gwelir yn y siart isod y newid mewn canran gwahanol hunaniaethau cenedlaethol yn Sir y Fflint rhwng 2011 a 2021.

Dengys y graff isod canran y bobl 3+ oed roedd yn gallu siarad Cymraeg, yn ôl hunaniaeth genedlaethol yn Sir y Fflint yn 2021.

[Dashfwrdd Data: Pwy sy'n siarad Cymraeg yng Nghymru?](#)

A gwelir isod canran y siaradwyr Cymraeg, canran y bobl, a nifer y bobl 3+ oed yn ôl hunaniaeth genedlaethol, roedd yn gallu siarad Cymraeg yn Sir y Fflint yn 2021.

	Cymreig yn unig	Cymreig a Phrydeinig yn unig	Prydeinig yn unig	Seisnig yn unig	Seisnig a Phrydeinig yn unig	Unrhyw gyfuniad arall o hunaniaethau'r DU	O leiaf un hunaniaeth o'r DU ac un hunaniaeth heb fod o'r DU	Hunaniaeth heb fod o'r DU yn unig
Canran y siaradwyr Cymraeg	59.9%	8.9%	16.1%	8.3%	1.6%	2.9%	1.2%	1.3%
Canran y bobl	20.1%	16.9%	7.0%	4.3%	4.6%	11.8%	15.6%	3.2%
Nifer y bobl	10,432	1,546	2,805	1,439	283	503	202	220

4. Y Ffit Strategol

4.1 Cyflwyniad

Mae strategaeth gyfredol Llywodraeth Cymru **Cymraeg 2050: Miliwn o siaradwyr** yn strategaeth uchelgeisiol sydd am weld canran y boblogaeth sy'n siarad Cymraeg bob dydd, ac sy'n gallu siarad mwy nag ychydig eiriau o Gymraeg, gynyddu i 20% erbyn 2050. Erbyn y flwyddyn 2050 y nod yw gweld Cymru ble: *“Mae'r iaith Gymraeg yn ffynnu, mae nifer y siaradwyr wedi cynyddu i filiwn a chaiff ei defnyddio ym mhob agwedd ar fywyd. Ymhlith y rheini nad ydynt yn ei siarad mae yna ewyllys da tuag ati ac ymdeimlad o berchnogaeth ohoni. Mae yna werthfawrogiad hefyd o'i chyfraniad i ddiwylliant, cymdeithas ac economi Cymru.”*

Ceir 3 Thema Strategol o fewn y Strategaeth:

1. Cynyddu nifer y siaradwyr Cymraeg
2. Cynyddu'r defnydd o'r Gymraeg
3. Creu amodau ffafriol – seilwaith a chyd-destun

ac yna nifer o dargedau penodol o fewn y themâu gan gynnwys:

- Nifer y siaradwyr Cymraeg i gyrraedd 1 miliwn erbyn 2050.
- Canran y boblogaeth sy'n siarad Cymraeg bob dydd, ac sy'n gallu siarad mwy nag ychydig eiriau o Gymraeg, i gynyddu o 10 y cant (yn 2013–15) i 20 y cant erbyn 2050

Gwelir y strategaeth yma:

[Cymraeg 2050: Miliwn o siaradwyr](#)

Gwelwyd yr adroddiad blynyddol diweddaraf (blwyddyn ariannol 2023-24) yma:

[Cymraeg 2050: Miliwn o siaradwyr - adroddiad blynyddol 2023 i 2024](#)

4.2 Rôl Menter Iaith Fflint a Wrecsam

Yn debyg i'r rhan fwyaf o'r Mentrau Iaith mae'r rhan fwyaf o waith Menter Iaith Fflint a Wrecsam yn disgyn o fewn Thema 2 Cynyddu'r defnydd o'r Gymraeg, o dan y targed “Canran y boblogaeth sy'n siarad Cymraeg bob dydd, ac sy'n gallu siarad mwy nag ychydig eiriau o Gymraeg, i gynyddu o 10 y cant (yn 2013–15) i 20 y cant erbyn 2050”. Serch hynny oherwydd natur ieithyddol yr ardal mae rhywfaint o waith yn canolbwyntio ar thema 1 hefyd.

Wrth lunio ein Hamcanion Strategol a Rhaglenni Gwaith rydym hefyd yn ystyried:

- Cymraeg 2050: rhaglen waith 2021 i 2026
[Cymraeg 2050: rhaglen waith 2021 i 2026 \[HTML\] | LLYW.CYMRU](#)
- Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015
[Deddf llesiant cenedlaethau'r dyfodol: yr hanfodion](#)

- Cynlluniau Strategol Y Gymraeg mewn Addysg a Strategaethau Hyrwyddo'r Gymraeg CS y Fflint
[Sir y Fflint CYNLLUN STRATEGOL CYMRAEG MEWN ADDYSG 2022-2032](#)
[Strategaeth Bum Mlynedd Hynwyddo'r Iaith Gymraeg 2025 - 2030](#)
- Strategaethau mudiadau eraill sydd yn weithredol ym maes hyrwyddo'r Gymraeg megis Mudiad Meithrin, Urdd Gobaith Cymru a Chymraeg i Oedolion ac amryw femorandwm o ddealltwriaeth rhwng y Mentrau Iaith a Mudiadau eraill (megis Yr Urdd a Mudiad Meithrin)

4.2.1 Cyd Gynllunio

Mae cydweithio effeithiol rhwng yr holl bartneriaid sy'n gweithio i hybu'r defnydd o'r Gymraeg yn flaenoriaeth gennym. Yn siroedd y Fflint a Wrecsam mae cynrychiolwyr yr amrywiol fudiadau perthnasol yn cyfarfod fel Fforwm Iaith i'r perwyl hwn a Menter Iaith Fflint a Wrecsam sydd yn gyfrifol am Gadeirio'r cyfarfodydd ac am eu cydlynu. Yn 2026 fe aethom ati gyda'r aelodau eraill, i ddiweddarau a mabwysiadu Gorchwyl Gwaith y fforwm sydd yn gosod cyfeiriad mwy strategol i'r Fforwm ac yn cynorthwyo'r aelodau wrth iddynt ymdrechu i:

1. gefnogi a hwyluso gwaith ei gilydd
2. gryfhau a grymuso'r sefydliadau hynny sydd eisoes yn gweithio tuag at gyflawni amcanion Llywodraeth Cymru Cymraeg 2050: Miliwn o Siaradwyr
3. weithio tuag at gyflawni amcanion strategaethau hybu'r ddwy sir.
4. gyd-drafod a rhannu syniadau ac arferion da mewn perthynas â hyrwyddo'r defnydd o'r Gymraeg
5. ganfod bylchau yn y ddarpariaeth cyfrwng Cymraeg mewn ystod o feysydd, a llunio strategaethau a gweithgareddau perthnasol i gwrdd â'r angen
6. sicrhau nad oes unrhyw elfen o'r gwaith o hyrwyddo'r Gymraeg yn cael ei ddyblygu'n ddiangen

4.2.2 Aelodaeth y Fforwm Iaith

Mae aelodaeth y Fforwm Iaith yn hyblyg ac yn agored i gynulleidfa eang. Mae croeso i unrhyw fudiad o fewn y sector cyhoeddus, preifat neu wirfoddol, sydd yn darparu gwasanaeth Cymraeg; sydd â diddordeb datblygu cyfleoedd Cymraeg; neu sydd â dyletswyddau i ddarparu'r cyfleoedd yma, ymuno â'r Fforwm.

Ar hyn o bryd mae gan bob un o'r mudiadau / cyrff / sefydliadau canlynol hawl i enwebu cynrychiolydd i fod yn aelod o Fforwm Iaith Fflint Wrecsam a chynhelir adolygiad o'r aelodaeth yn flynyddol.

1. Menter Iaith Fflint a Wrecsam
2. Prifysgol Wrecsam
3. Coleg Cambria
4. Dysgu Cymraeg yn y Gogledd Ddwyrain
5. Coleg Cymraeg Cenedlaethol

6. Cyngor Sir y Fflint
7. Cyngor Bwrdeistref Sirol Wreccsam
8. Merched y Wawr
9. Mudiad Meithrin
10. Cymraeg i Blant
11. Rhieni Dros Addysg Gymraeg
12. Urdd Gobaith Cymru
13. Theatr Clwyd
14. FLVC
15. AVOW
16. Clwb Clebran Wreccsam
17. Siarter Iaith Sir y Fflint a Wreccsam
18. Athrawon Ymgynghorol y Gymraeg
19. Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr
20. Gwasanaeth Tân Gogledd Cymru

4.3 Cyngor Sir y Fflint

Cyngor Sir y Fflint “Cymraeg i Bawb” Strategaeth Hyrwyddo'r Gymraeg 2025-2030

Fel pob un o'r cyngorau sir yng Nghymru mae'n ofynnol i Gyngor Sir y Fflint gydymffurfio â'r Safonau a osodwyd arnynt o dan Fesur y Gymraeg (Cymru) 2011 - y Mesur sydd yn rhoi statws swyddogol i'r Gymraeg yng Nghymru. Nod y Safonau yw parhau a datblygu gwaith y Cynlluniau Iaith Gymraeg gan:

- wella'r gwasanaethau y gall siaradwyr Cymraeg ddisgwyl eu derbyn gan sefydliadau drwy gyfrwng y Gymraeg.
- gynyddu'r defnydd a wneir gan bobl o wasanaethau Cymraeg.
- egluro i sefydliadau beth mae angen iddynt ei wneud yn nhermau'r Gymraeg

Yn unol â Safon 145, sydd yn ei gwneud yn ofynnol i'r Cyngor ddatblygu Strategaeth Hyrwyddo'r Iaith Gymraeg mae gan y Cyngor strategaeth 5 mlynedd, sy'n nodi sut y byddant yn hyrwyddo'r Gymraeg er lles cenedlaethau presennol a rhai'r dyfodol a sut y byddant yn hyrwyddo a hwyluso'r iaith Gymraeg yn ehangach yn eu hardal.

Yn ôl y ddogfen honno, eu gweledigaeth yw datblygu Cyngor a sir ddwyieithog, lle mae'r Gymraeg yn rhan o fywyd bob dydd. Dros y pum mlynedd nesaf, maent yn anelu at gynyddu canran y bobl yn Sir y Fflint sy'n nodi eu bod yn gallu siarad Cymraeg i 15% erbyn 2030 (o 11.6% yn 2021).

Maent wedi seilio'r amcanion ar dair thema:

1. Cymuned: Sefydlu'r Gymraeg mewn bywyd cymunedol bob dydd drwy gynyddu gwelededd y Gymraeg a'i hintegreiddio i ddigwyddiadau cymunedol.
2. Teulu: Cynyddu cyfleoedd i deuluoedd ddefnyddio'r Gymraeg yn gymdeithasol. Sicrhau bod pawb yn teimlo eu bod yn cael eu cefnogi i ddefnyddio eu Cymraeg
3. Y Gweithle: Datblygu hyder gweithwyr i ddefnyddio eu Cymraeg a'u cefnogi i weithio drwy gyfrwng y Gymraeg, os ydynt yn dymuno.

Ceir copi o “Cymraeg i Bawb” Strategaeth Hyrwyddo'r Gymraeg 2025-2030 isod:
[Strategaeth Bum Mlynedd Hynwyddo'r Iaith Gymraeg 2025 - 2030](#)

Cynllun Strategol Cymraeg Mewn Addysg 2022 - 2032

Yn ôl y ‘Weledigaeth’ yng nghyflwyniad y cynllun mae Cyngor Sir y Fflint wedi ymrwmo i gynyddu nifer y siaradwyr Cymraeg rhugl sydd yn ei ysgolion ac ymestyn y sgiliau Cymraeg hynny i'r gymuned ehangach, gyda'r nod o greu sir a gwlad sy'n cynyddu i fod yn fwy dwyieithog. Maent hefyd yn ceisio cael pobl o bob oedran i wella eu sgiliau iaith Gymraeg a bod ganddynt y gallu i ddefnyddio'r rhain yn hyderus o fewn eu teuluoedd, yn eu mannau dysgu, yn eu gweithleoedd ac yn eu cymunedau.

Mae Llywodraeth Cymru wedi sefydlu targed ystod is a tharged ystod uwch ar gyfer Sir y Fflint. Mae hyn yn cynrychioli cynnydd o 6 pwynt canran (ystod is) a chynnydd o 10 pwynt canran (ystod uwch) yn nifer y disgyblion Blwyddyn 1 sy'n cael eu haddysgu drwy gyfrwng y Gymraeg. Er y dylid trin yr ystod is fel yr isafswm y dylid ei gyflawni, ni ddylid trin yr ystod uwch fel yr uchafswm.

Felly, targed Sir y Fflint yw cynyddu nifer y disgyblion Blwyddyn 1 sy'n cael eu haddysgu drwy gyfrwng y Gymraeg i rywaint rhwng 225 a 295 dros gyfnod deng mlynedd y cynllun.

	Targed 2031/2032 Ystod is	Targed 2031/2032 Ystod uwch
Nifer	225	295
Canran (%)	13	17

Gweler [Mae'r cylchoedd meithrin yn cynnig addysg a](#) datblygiad plant o ddwy flwydd oed hyd at oed ysgol. Mae cyfle i blant gymdeithasu a dysgu trwy chwarae dan arweiniad staff proffesiynol, cymwys a brwdfrydig.
O fewn Sir y Fflint, mae cylchoedd meithrin yn:

Cylch Meithrin

Nod y cylch meithrin yw hyrwyddo addysg a datblygiad plant o ddwy flwydd oed hyd at oed ysgol drwy gyfrwng y Gymraeg.
The aim of the cylch meithrin is to promote the education and development of children from two years old to school age through the medium of the Welsh language.

Cylchoedd Meithrin

Fflint

CYLCH MORNANT

(Ysgol Gymraeg Mornant) Picton
Dydd Llun / Monday 11:30 - 15:00
Dydd Mawrth - Gwener /
Tuesday - Friday
9:00 - 15:00

CYLCH GWENFFRWD

(Ysgol Gwenffrwd, Treffynnon)
Dydd Llun - Gwener/
Monday - Friday
8:45 - 14:45

CYLCH MEITHRIN Y FFLINT

(Neuadd Maes y Coed Hall,
Woodfield Avenue, Fflint) - drws
nesaf/next door Ysgol Croes Atti,
Fflint
Dydd Llun - Gwener/
Monday - Friday
8:00 - 17:15

CYLCH MEITHRIN SHOTTON

(Ysgol Croes Atti, Shotton)
Dydd Llun - Gwener/
Monday - Friday
9:00 - 15:00

CYLCH GLANRAFON

(Ysgol Glanrafon, Wyddgrug)
Dydd Llun - Gwener/Monday - Friday
9:00 - 15:00

CYLCH TERRIG

(Ysgol Terrig, Treuddyn)
Dydd Llun - Gwener/Monday - Friday
(trwy'r flwyddyn/throughout the year)
7:45 - 17:45

Ein gwefan
Our website

Tudalen
Facebook page

Cysylltwch a'ch Cylch agosaf neu swyddog cefnogi'r ardal

Contact your local Cylch or the support officer for the area

gaenor.richards@meithrin.cymru

Mae rhai cylchoedd yn darparu gofal cyn a/neu ar ôl ysgol i blant y dosbarth meithrin, gydag oriau amrywiol rhwng 7.45yb a 6.00yp mewn gwahanol leoliadau. Mae'r manylion yn y poster uchod. Mae Cylch Meithrin Terrig yn cynnig clwb gwyliau.

Gweler isod rhai ystadegau a chasglwyd gan Fudiad Meithrin am blant yng Nghylchoedd Meithrin Sir y Fflint ers 2015.

Blwyddyn ysgol	Nifer lleoliadau (Nifer cylchoedd meithrin)	Nifer wedi mynychu'r cylchoedd meithrin	Nifer wedi trosglwyddo o'r cylch i ysgol	Nifer wedi trosglwyddo i Addysg Cyfrwng Cymraeg	% Dilyniant
2015-16	8 (14)	260	203	180	88.67%
2016-17	8 (14)	208	162	140	86.42%

2017-18	9 (12)	222	148	131	88.51%
2018-19	9 (10)	242	194	181	93.30%
2019-20*	8 (9)	210	148	139	93.92%
2020-21	8 (9)	233	143	137	95.80%
2021-22	9 (10)	210	125	120	96.00%
2022-23	8 (9)	233	78	74	94.87%
2023-24	7 (8)	240	106	101	95.28%

***Blwyddyn gyntaf Covid - cylchoedd meithrin ar gau am dros dymor ysgol gyfan (Mawrth 2020 tan Fedi 2020) yn ystod y cyfnod clo cyntaf, collwyd data unrhyw blant byddai wedi cychwyn yn y cylchoedd unrhyw bryd yn ystod y cyfnod yma.**

6.2 Addysg Gynradd ac Uwchradd Cyfrwng Cymraeg am fwy o fanylion.

Ceir copi o'r Cynllun Strategol trwy'r ddolen isod:

[Sir y Fflint CYNLLUN STRATEGOL CYMRAEG MEWN ADDYSG 2022-2032](#)

4.4 Cynghorau Tref a Chymuned

Yn 2026, anfonwyd holiadur i holi am ddefnydd o'r iaith Gymraeg gan y 34 Cyngor Tref a Chymuned yn Sir y Fflint. Cafwyd 10 ymateb, gydag un clerc yn cynrychioli 3 cyngor o fewn y sir.

Nododd 6 o'r ymatebion bod gan y Cyngor Bolisi Iaith Gymraeg, ac fe wnaeth 5 o'r rhain darparu copi o'u polisi.

Gofynnwyd i'r ymatebwyr am ddefnydd o'r Gymraeg ar eu gwefannau. Roedd 1 yn gwbl ddwyieithog, 3 gyda rhai tudalennau dwyieithog, a 6 gyda gwefan yn Saesneg yn unig.

Wrth edrych ar argaeledd dogfennau dwyieithog, e.e. agendâu, cofnodion a.y.b. mae 5 cyngor yn cynnig rhai dogfennau dwyieithog ar hyn o bryd. Mae 1 yn datgan eu bod nhw'n edrych mewn i hyn, ac yn dweud y byddent yn ymdrechu i drefnu cyfieithiad pe bai rhywun yn gofyn am un yn y cyfamser. Mae 1 arall gyda diddordeb, ac wedi gofyn Menter Iaith Fflint a Wrecsam am fewnbwn i'w cynorthwyo. Dydy'r 3 cyngor arall ddim yn cynnig dogfennau yn y Gymraeg.

Nid yw'r un o'r cynghorau'n cynnig cyfieithu ar y pryd.

Gofynnwyd a yw'r Cyngor yn wynebu unrhyw heriau penodol wrth gynnig gwasanaethau yn y Gymraeg. Atebodd 6 eu bod nhw ddim, 3 yn rhestru cyfyngiadau ariannol, a'r olaf heb ymateb.

Gofynnodd 6 cyngor am y cylchlythyr e-bost misol gan Fenter Iaith Fflint a Wrecsam.

5. Trosglwyddo iaith yn y cartref

5.1 Cyflwyniad

Mae arbenigwyr iaith ar draws y byd yn pwysleisio mai diffyg trosglwyddiad iaith yn y cartref a diffyg defnydd o'r iaith o fewn y teulu yw un o'r ffactorau sy'n bennaf gyfrifol am ddirywiad iaith, ac yn hynny o beth nid yw'r Gymraeg yn eithriad. Mae Strategaeth Iaith Llywodraeth Cymru, *Cymru 2050 - Miliwn o Siaradwyr* a nifer o brosiectau sy'n cael eu hyrwyddo gan Lywodraeth Cymru yn nodi pwysigrwydd teuluoedd mewn cynllunio ieithyddol. Serch hynny dylid nodi bod defnydd o iaith a'i throsglwyddo yn faterion cymhleth a phersonol iawn, yn llawn haenau. Gall gogwydd siaradwyr tuag at ddefnydd o'r fath o iaith newid dros amser. Nad yw unrhyw ddylanwad polisi unigol yn debygol o arwain at gynnydd yn lefel trosglwyddo'r Gymraeg yn y teulu heb roi sylw dyledus i ffactorau perthnasol eraill. Rhaid ystyried yr amrywiaeth o brofiadau disgyblion (yn enwedig y rhai o gartrefi di-gymraeg) mewn ysgolion Cymraeg ac i ba raddau y mae disgyblion yn cael cyfle i ddefnyddio'r iaith ar ôl y diwrnod ysgol ac ar ôl gadael ysgol yn barhaol. Mae yna ffactorau sydd yn dylanwadu ar drosglwyddo'r Gymraeg mewn ardaloedd fel Sir y Fflint, sydd yn Saesneg eu hiaith yn bennaf, lle gall defnydd o'r Gymraeg fod yn gyfyngedig i rwydweithiau cymdeithasol cul.

O ystyried hyn oll mae Strategaeth Trosglwyddo Iaith Llywodraeth Cymru yn pwyleisio 4 cam sydd yn gallu dylanwadu ar gyfraddau llwyddiant trosglwyddiad iaith:

- I. Ysbrydoli plant a phobl ifanc i siarad Cymraeg gyda'u plant nhw yn y dyfodol.
- II. Ailgynnau sgiliau Cymraeg pobl a allai fod heb ddefnyddio'r Gymraeg ers gadael yr ysgol, neu sy'n ddihyder eu sgiliau iaith, i siarad Cymraeg gyda'u plant eu hunain.
- III. Cefnogi ac annog y defnydd o'r Gymraeg mewn teuluoedd lle nad yw pawb yn siarad Cymraeg.
- IV. Cefnogi teuluoedd Cymraeg eu hiaith i siarad Cymraeg gyda'u plant

Yn amlwg mae pob un o'r camau hynny, sydd yn ganolog i lwyddiant i Strategaeth y Llywodraeth, hefyd yn hollol ganolog i strategaethau a gwaith pob dydd y Mentrau Iaith ar lawr gwlad.

I ddarllen y polisi cenedlaethol ar drosglwyddo'r Gymraeg a'i defnydd mewn teuluoedd (2021) gweler:

[WG36969](#)

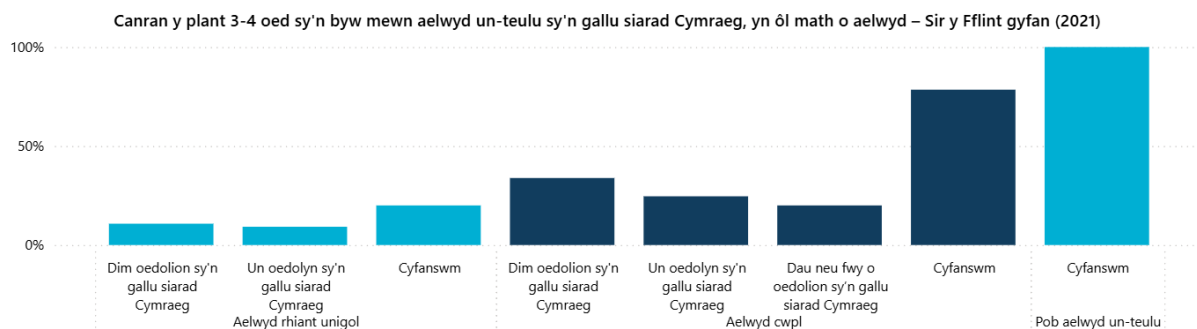
I ddarllen yr ymchwil i'r amodau sydd yn dylanwadu ar drosglwyddo'r Gymraeg a'i defnydd mewn teuluoedd (2017) gweler:

[Trosglwyddo'r Gymraeg a'i defnydd mewn teuluoedd](#)

5.2 Cyfradd trosglwyddo yn ôl math o deulu

Yn Sir y Fflint mae'r gyfradd drosglwyddo mewn teuluoedd dau riant, lle gall un riant siarad Cymraeg yn eithaf isel, sef 24.6%. Mae hyn yn golygu gostyngiad o 4.4 pwynt canran ers y 29% a dangosir yn 2011.

Mae'r siart isod yn dangos y canran o blant 3 – 4 oed sy'n siarad Cymraeg yn Sir y Fflint, ar sail math o aelwyd.

Isod gwelir y nifer a chanran o blant 3-4 oed, a'r canran sy'n siarad Cymraeg, ar sail math o aelwyd.

Canran a nifer y plant 3-4 oed sy'n byw mewn aelwydydd un-teulu yn ôl math o aelwyd, sy'n gallu siarad Cymraeg – Sir y Fflint gyfan (2021)

	Aelwyd rhiant unigol			Aelwyd cwpl			Pob aelwyd un-teulu	
	Dim oedolion sy'n gallu siarad Cymraeg	Un oedolyn sy'n gallu siarad Cymraeg	Cyfanswm	Dim oedolion sy'n gallu siarad Cymraeg	Un oedolyn sy'n gallu siarad Cymraeg	Dau neu fwy o oedolion sy'n gallu siarad Cymraeg	Cyfanswm	Cyfanswm
Canran y plant 3-4 oed sy'n siarad Cymraeg	10.8%	9.2%	20.0%	33.8%	24.6%	20.0%	78.5%	100.0%
Canran y plant 3-4 oed	5.1%	37.5%	8.5%	6.1%	23.9%	76.5%	11.5%	10.9%
Nifer y plant 3-4 oed	35	30	65	110	80	65	255	325

[Dashfwrdd Data: Pwy sy'n siarad Cymraeg yng Nghymru?](#)

Trosglwyddo'r iaith o un genhedlaeth i'r nesaf yw un o ddau faes pwysicaf cynllunio iaith - addysg yw'r llall. Mae'n annhebygol y bydd y Gymraeg yn ffynnu fel iaith gymunedol a chymdeithasol os yw'n dibynnu ar y system addysg yn unig fel modd i alluogi siaradwyr newydd i ddysgu'r iaith. Mae angen iddi fod yn iaith y cartref i gynifer o blant â phosibl - ac nid oes unrhyw amheuaeth bod dysgu'r iaith yn y modd hwn yn ffordd naturiol ac effeithiol o ddatblygu'n siaradwr Cymraeg rhugl.

6. Addysg

6.1 Blynyddoedd cynnar

6.1.1 Cymraeg i Blant

[Cymraeg i Blant - Mudiad Meithrin](#)

Mae Cymraeg i Blant yn gynllun cenedlaethol gan Lywodraeth Cymru sydd yn cael ei weithredu drwy Fudiad Meithrin ac sy'n cefnogi rhieni i ddefnyddio'r Gymraeg gyda'u plant ac i ddewis gofal plant ac addysg Gymraeg.

Mae Swyddogion Cymraeg i Blant yn cynnig cyngor arbenigol, gwybodaeth a chefnogaeth i ddarpar rieni a rhieni newydd ar fuddion addysg Gymraeg a phwysigrwydd cyflwyno'r Gymraeg yn gynnar i'r plentyn bach.

Gwneir hyn yn lleol trwy gynnig y grwpiau cefnogi canlynol AM DDIM:

Grŵp Tyllino babi
Grŵp loga babi
Grŵp Arwyddo, Stori a Chân

O fewn Sir y Fflint cynhaliwyd grwpiau Cymraeg i Blant yn Llyfrgell Bwcle, Llyfrgell Cei Connah, Llyfrgell y Fflint, Llyfrgell Shotton, Parc Gwledig Gwepa, Ti a Fi Traed Bach Treffynnon a Treuddyn. Cynhaliwyd ambell grŵp ar-lein mewn amgylchiadau megis tywydd gwael.

Gweler isod rhai ystadegau a chasglwyd gan Fudiad am deuluoedd sydd wedi defnyddio'r cynllun yn Sir y Fflint ers 2023.

Blwyddyn	Cyfanswm nifer y sesiynau	Cyfanswm Rhieni	Cyfanswm Plant
2023-2024	128	655	658
2024-2025	143	850	809

6.1.2 Clwb Cwtsh

[Clwb Cwtsh - Learn Welsh for free with Mudiad Meithrin](#)

Mae'r Ganolfan Dysgu Cymraeg Cenedlaethol a Mudiad Meithrin yn cydweithio i gyflwyno cyrsiau blasu Cymraeg ar gyfer rhieni / gwarchodwyr sy'n canolbwyntio ar iaith magu plant yn y cartref gyda geirfa ac ymadroddion perthnasol. Mae'r cyrsiau 8 wythnos yn rhad ac am ddim, ac wedi'i anelu at ddysgwyr newydd.

Yn ystod y flwyddyn ariannol 2025 - 26, cynhaliwyd sesiynau Clwb Cwtsh yn y lleoliadau canlynol: Llyfrgell Y Fflint, Llyfrgell Treffynnon a Chanolfan Daniel Owen, Yr Wyddgrug. Cynhaliwyd 25 sesiwn ar-lein ar gyfer y Gogledd hefyd.

6.1.3 Cylchoedd Ti a Fi

Cylch Ti a Fi - Mudiad Meithrin

Mae Cylch Ti a Fi yn rhoi cyfle i rieni neu warchodwyr gwrdd yn rheolaidd i fwynhau chwarae gyda'u plant a chymdeithasu. Maent yn cynnig gweithgareddau sy'n helpu datblygiad plant o enedigaeth hyd at oed ysgol.

Yn Sir y Fflint, mae cylchoedd Ti a Fi yn weithredol yn:

Cylchoedd Ti a Fi

Stay and Play

Mae'r Cylch Ti a Fi yn rhoi cyfle i chi a'ch plentyn gwrdd yn rheolaidd gyda rhieni/gwarchodwyr a phlant eraill.
The Cylch Ti a Fi gives you and your child the opportunity to meet regularly with parents/guardians and other children.

Cylchoedd Ti a Fi Fflint

Dydd Llun / Monday

Ti a Fi Mornant
Y Caban
Ysgol Gymraeg Mornant, Picton
9.15-11.30 yb/am

Ti a Fi Treuddyn
Neuadd/Hall,
Ysgol Terrig
Treuddyn
10.00-11.00yb/am

Ti a Fi Bwcle / Buckley
Buckley Cross Community Centre,
Bwcle/Buckley
9.30-11.00yb/am

Dydd Iau / Thursday

Ti a Fi Traed Bach
Treffynnon / Holywell,
Eglwys Gymraeg Bro
Treffynnon / Holywell
9.30-11.00yb/am

Dydd Gwener / Friday

Ti a Fi Shotton
Ysgol Croes Atti, Glannau
Dyfrdwy, Plymouth St,
Shotton
9.30-11.00yb/am

Ti a Fi Yr Wyddgrug
Capel Bethesda Chapel
Yr Wyddgrug / Mold
9.30-11.00yb/am

Ein gwefan
Our website

Tudalen
Facebook page

Cysylltwch a'ch Cylch agosaf neu cydlynnydd cefnogi'r ardal
Contact your local Cylch or the support coordinator for the area
gaenor.richards@meithrin.cymru

Mae Mudiad Meithrin yn cyflogi Swyddog Ti a Fi Teithiol sy'n rhedeg cylchoedd Ti a Fi Shotton a Bwcle.

6.1.4 Cylchoedd Meithrin/Meithrin Mwy

Cylch Meithrin - Mudiad Meithrin

Mae'r cylchoedd meithrin yn cynnig addysg a datblygiad plant o ddwy flwydd oed hyd at oed ysgol. Mae cyfle i blant gymdeithasu a dysgu trwy chwarae dan arweiniad staff proffesiynol, cymwys a brwdfrydig.

O fewn Sir y Fflint, mae cylchoedd meithrin yn:

Cylch Meithrin

Nod y cylch meithrin yw hyrwyddo addysg a datblygiad plant o ddwy flwydd oed hyd at oed ysgol drwy gyfrwng y Gymraeg.
The aim of the cylch meithrin is to promote the education and development of children from two years old to school age through the medium of the Welsh language.

Cylchoedd Meithrin

Fflint

CYLCH MORNANT
(Ysgol Gymraeg Mornant) Picton
Dydd Llun / Monday 11:30 - 15:00
Dydd Mawrth - Gwener /
Tuesday - Friday
9:00 - 15:00

CYLCH GWENFFRWD
(Ysgol Gwenffrwd, Treffynnon)
Dydd Llun - Gwener/
Monday - Friday
8:45 - 14:45

CYLCH MEITHRIN Y FFLINT
(Neuadd Maes y Coed Hall,
Woodfield Avenue, Fflint) - drws
nesaf/next door Ysgol Croes Atti,
Fflint
Dydd Llun - Gwener/
Monday - Friday
8:00 - 17:15

CYLCH MEITHRIN SHOTTON
(Ysgol Croes Atti, Shotton)
Dydd Llun - Gwener/
Monday - Friday
9:00 - 15:00

CYLCH GLANRAFON
(Ysgol Glanrafon, Wyddgrug)
Dydd Llun - Gwener/Monday - Friday
9:00 - 15:00

CYLCH TERRIG
(Ysgol Terrig, Treuddyn)
Dydd Llun - Gwener/Monday - Friday
(trwy'r flwyddyn/throughout the year)
7:45 - 17:45

Cysylltwch a'ch Cylch agosaf neu swyddog cefnogi'r ardal
Contact your local Cylch or the support officer for the area
gaenor.richards@meithrin.cymru

Ein gwefan
Our website

Tudalen
Facebook page

Mae rhai cylchoedd yn darparu gofal cyn a/neu ar ôl ysgol i blant y dosbarth meithrin, gydag oriau amrywiol rhwng 7.45yb a 6.00yp mewn gwahanol leoliadau. Mae'r manylion yn y poster uchod. Mae Cylch Meithrin Terrig yn cynnig clwb gwyliau.

Gweler isod rhai ystadegau a chasglwyd gan Fudiad Meithrin am blant yng Nghylchoedd Meithrin Sir y Fflint ers 2015.

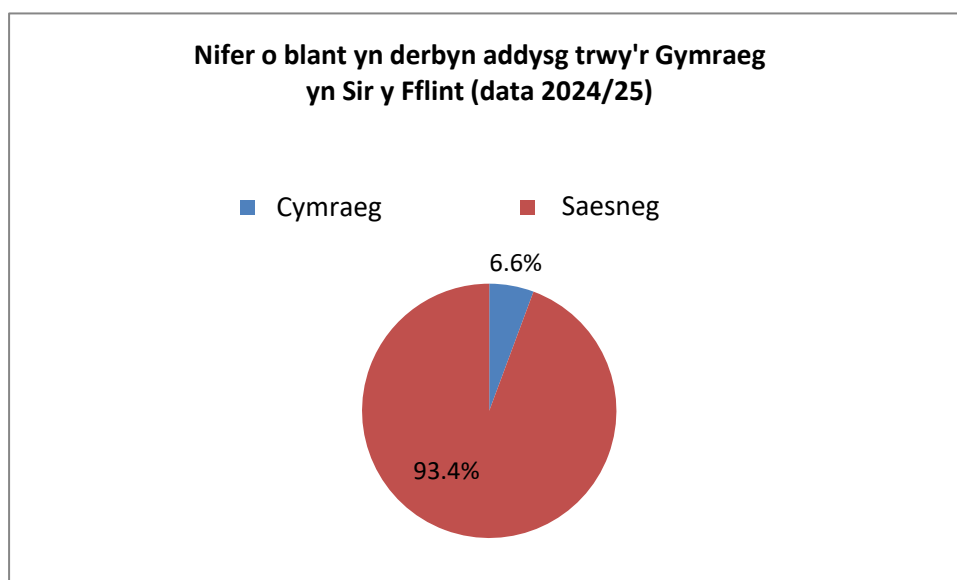
Blwyddyn ysgol	Nifer lleoliadau (Nifer cylchoedd meithrin)	Nifer wedi mynychu'r cylchoedd meithrin	Nifer wedi trosglwyddo o'r cylch i ysgol	Nifer wedi trosglwyddo i Addysg Cyfrwng Cymraeg	% Dilyniant
2015-16	8 (14)	260	203	180	88.67%
2016-17	8 (14)	208	162	140	86.42%
2017-18	9 (12)	222	148	131	88.51%
2018-19	9 (10)	242	194	181	93.30%
2019-20*	8 (9)	210	148	139	93.92%
2020-21	8 (9)	233	143	137	95.80%
2021-22	9 (10)	210	125	120	96.00%
2022-23	8 (9)	233	78	74	94.87%
2023-24	7 (8)	240	106	101	95.28%

*Blwyddyn gyntaf Covid - cylchoedd meithrin ar gau am dros dymor ysgol gyfan (Mawrth 2020 tan Fedi 2020) yn ystod y cyfnod clo cyntaf, collwyd data unrhyw blant byddai wedi cychwyn yn y cylchoedd unrhyw bryd yn ystod y cyfnod yma.

6.2 Addysg Gynradd ac Uwchradd Cyfrwng Cymraeg

Yn 2024/25 roedd cyfanswm o 22175 o blant yn ysgolion Sir y Fflint (Grŵp blwyddyn Meithrin 1 i Flwyddyn 14). Roedd 1459 (6.6%) o blant yn derbyn eu haddysg drwy gyfrwng y Gymraeg.

[Disgyblion mewn ysgolion a gynhelir yn ôl awdurdod lleol a grŵp blwyddyn | StatsCymru](https://stats.llyw.cymru/cy-GB/a2884870-921b-4b3e-8b07-29bb66d75f9c/filtered/6b0swmjhdrsr)
<<https://stats.llyw.cymru/cy-GB/a2884870-921b-4b3e-8b07-29bb66d75f9c/filtered/6b0swmjhdrsr>>

Mae gan Sir y Fflint 5 ysgol gynradd Gymraeg a 59 ysgol gynradd cyfrwng Saesneg. Mae gan y sir 11 ysgol uwchradd, gan gynnwys un ysgol uwchradd Gymraeg, sef Ysgol Maes Garmon. Nid oes yna unrhyw ysgolion 'dwyieithog' yn Sir y Fflint.

[Disgyblion mewn ysgolion a gynhelir yn ôl ysgol, awdurdod lleol, sector, math, llywodraethu ysgolion ac iaith yr ysgol, 2024/25 | StatsCymru](#)

Roedd cynnydd o 2.8%, sef 40 disgybl, mewn addysg cyfrwng Cymraeg yn Sir y Fflint rhwng 2021 a 2024.

Ysgolion Cyfrwng Cymraeg	Nifer ar y gofrestr Medi 2021 Sir y Fflint CYNLLUN STRATEGOL CYMRAEG MEWN ADDYSG 2022-2032	Disgyblion 2024/25 Disgyblion mewn ysgolion a gynhelir yn ôl ysgol, awdurdod lleol, sector, math, llywodraethu ysgolion ac iaith yr ysgol, 2024/25 StatsCymru	Newid
Ysgol Gynradd Croes Atti, Y Fflint a Glannau Dyfrdwy	234	274	+40
Ysgol Gynradd Gymraeg Glanrafon, Yr Wyddgrug	327	326	-1
Ysgol Gymraeg Gwenffrwd, Treffynnon	149	116	-33
Ysgol Gynradd Terrig, Treuddyn	83	97	+14
Ysgol Gymraeg Mornant, Gwespyr Picton	54	68	+14
Ysgol Maes Garmon, Yr Wyddgrug	572	578	+6
Cyfanswm	1419	1459	+40

Mae gwybodaeth am gynlluniau'r Cyngor Sir i'w weld yn y Cynllun Strategol Cymraeg Mewn Addysg 2022 – 2032

[Sir y Fflint CYNLLUN STRATEGOL CYMRAEG MEWN ADDYSG 2022-2032](#)

Gweler [4.3 Cyngor Sir y Fflint](#) yn y ddogfen hon am fwy o fanylion hefyd.

6.3 Addysg Bellach

Nodwch fod y canlynol yn dyddio o 2021. Rydym yn disgwyl diweddariad gan Goleg Cambria (Gorffennaf 2026).

Sefydlwyd Coleg Cambria yn 2013 yn dilyn cyfuno Coleg Glannau Dyfrdwy a Choleg Iâl. Mae'r coleg yn gweithredu ar 7 safle (gan gynnwys un yng nghyfleuster gweithgynhyrchu Airbus, Brychdyn, ac un yn CEM Berwyn yn Wrecsam). Ers 2013 mae'r Strategaeth Ystadau wedi darparu rhaglen i wella ansawdd adnoddau'r Coleg. Mae safle Iâl Cambria yn cael ei ailddatblygu gydag adeilad tri llawr newydd i gynnwys neuadd gynadledda gyda 200 sedd, ceginau a bwyty hyfforddi newydd, man astudio o'r radd flaenaf, man chwaraeon chwyldroadol ac ystafelloedd TG. Mae hefyd hwb cymunedol newydd ar safle Llysfas.

<https://www.cambria.ac.uk/wp-content/uploads/2017/05/Annual-Report-2019-WEL-LR.pdf>

Mae bellach tua 1500 o staff gan y Coleg. Mae'r Coleg yn cynnal archwiliad o sgiliau iaith Cymraeg staff, ac mae'r adroddiad diweddaraf (blwyddyn i 31/7/19) yn dangos bod canran mawr o staff gydag o leiaf sgiliau sylfaenol yn y Gymraeg.

<https://www.cambria.ac.uk/wp-content/uploads/2020/01/ADRODDIAD-BLYNYDDOL-SAFONAU-GYMRAEG-201819.pdf>

Yn 2018-19 roedd gan y coleg oddeutu 6,000 o fyfyrwyr llawn amser, 11,000 o fyfyrwyr rhan amser a 1,000 o staff. Dyma'r ystadegau diweddaraf sydd ar gael am y flwyddyn a ddaeth i ben 31 Gorffennaf 2019. Mae'r coleg yn darparu cyrsiau Safon Uwch, TGAU, BTEC, Cymraeg i Oedolion, ac Addysg Uwch. Mae'r coleg hefyd yn gweithio mewn partneriaeth gyda dros 1,000 o gyflogwyr yn lleol ac yn genedlaethol i ddarparu cyfleoedd prentisiaeth a hyfforddiaeth. Mae'r Coleg yn parhau i weithio mewn partneriaeth â'r ysgolion cyfrwng Cymraeg lleol i ddatblygu cyfleoedd fel bod dysgwyr yn gallu cael addysg alwedigaethol drwy gyfrwng y Gymraeg, yn ogystal â datblygu darpariaeth ei gwricwlwm ei hun i ehangu'r cyfleoedd dwyieithog.

<https://www.cambria.ac.uk/wp-content/uploads/2017/05/Datganiadau-Ariannol-2018.19.pdf>

Mae Coleg Cambria yn cynnig nifer o gyrsiau Cymraeg/dwyieithog. Yn ôl polisi Cymraeg y Coleg, mae gan fyfyrwyr Coleg Cambria yr hawl i gael tiwtor personol sy'n siarad Cymraeg, yn ogystal â'r hawl i gwblhau asesiadau ysgrifenedig trwy gyfrwng y Gymraeg. Os bydd myfyriwr yn dymuno sefyll asesiad ysgrifenedig yn Gymraeg, bydd y coleg yn ymdrechu i sicrhau bod yr holl waith cwrs, papurau arholiad a sgriptiau'n cael eu marcio yn Gymraeg. Os nad yw hyn yn bosibl, bydd y coleg yn ymdrechu i sicrhau bod papurau arholiad a sgriptiau'n cael eu cyfieithu i'r Saesneg gan gyfieithydd cymwys sy'n gallu ymdrin â'r maes astudiaeth berthnasol yn hyderus. Mae'r polisi yn nodi ni fydd penderfynu cwblhau unrhyw asesiad drwy gyfrwng y Gymraeg yn effeithio ar ganlyniad yr asesiad na'r amser a gymerir i ddyfarnu gradd mewn unrhyw ffordd.

<https://www.cambria.ac.uk/wp-content/uploads/2020/01/Welsh-Language-Policy-Welsh.pdf>

6.4 Addysg Uwch – Prifysgol Wrecsam

6.4.1 Cefndir

Mae Prifysgol Wrecsam yn sefydliad cyhoeddus sy'n gweithredu ar dri champws: y prif safle yn Wrecsam sy'n cynnwys amrywiaeth o adrannau academiaidd a chyfleusterau megis y Stiwdio Recordio a chanolfan chwaraeon, ynghyd â chanolfannau penodol yn Llaneurgain sy'n canolbwyntio ar wyddorau amgylcheddol, gwyddorau anifeiliaid ac astudiaethau ceffylau a Llanelwy sy'n arbenigo mewn optoelectroneg ac ymchwil technoleg uwch ac yn fwy diweddar rhaglenni gradd nyrso. Mae tua 8,990 o yn y Brifysgol ac yn gyfuniad o fyfyrwyr sylfaen, israddedig ac ôl-raddedig, gydag oddeutu 585 o staff.

Mae'r prosiect Campws 2025 yn gynllun buddsoddiad gwerth £80 miliwn gan Brifysgol Wrecsam i adnewyddu a datblygu adnoddau'r campysau amrywiol, gan ddarparu amgylchedd dysgu blaengar i fyfyrwyr. Mae'r cynllun yn cynnwys Canolfan Peirianeg, Optoelectroneg a Gweithgynhyrchu a elwir yn CanfodAu ar gampws Plas Coch - a gefnogir hefyd gan £11.55 m drwy'r Cytundeb Twf Gogledd Cymru - i hwyluso ymchwil mewn deunyddiau golau, cyfansoddion ysgafn a thechnoleg hydrogen. Yn ddiweddar, agorwyd Ardal Arloesi Iechyd a Gofal gyda thechnolegau addysgu rhithwir a gofodau fel labordai Hydra a mannau astudio newydd.

6.4.2 Polisi'r Gymraeg

Mae Prifysgol Wrecsam o dan ddyletswydd gyfreithiol i gydymffurfio â Safonau'r Gymraeg fel y'u gorfodir gan Gomisiynydd y Gymraeg. Fel darparwr addysg, mae gan y Brifysgol hefyd ddyletswydd i hyrwyddo'r defnydd o'r iaith nid yn unig ymhlith ein gweithwyr a'n myfyrwyr ein hunain ond hefyd gyda'n rhanddeiliaid allanol eraill. Caiff cydymffurfiaeth â Safonau'r Gymraeg ei fonitro drwy strwythur pwyllgor ffurfiol y Brifysgol: Pwyllgor Monitro'r Gymraeg sy'n cyfarfod tair gwaith y flwyddyn. Mae'r cyfrifoldeb dros fonitro cydymffurfiaeth yn gorwedd gyda Chynghorydd Cyffredinol a Chofrestrydd y Brifysgol, ac mae'r cyfrifoldeb dros hyrwyddo'r defnydd o'r iaith a'i hintegreiddio yng nghwricwlwm a dulliau addysgol y Brifysgol yn gorwedd gyda'r Dirprwy Is-ganghellor dros y Gymraeg Threftadaeth a Diwylliant.

6.4.3 Strategaeth CYFLE

Cyn 2022, nid oedd fframwaith na chynllun clir ar waith i fonitro datblygiad ac ehangu'r ddarpariaeth Gymraeg o safbwynt credydau academiaidd neu i fonitro datblygiadau'r Gymraeg ar draws y cwricwlwm.

Roedd yn amlwg, drwy ymgynghori â rhanddeiliaid a thrwy arsylwi ar dueddiadau yn y sector iechyd, bod galw cynyddol am fwy o therapyddion iaith a lleferydd sy'n gallu gweithio drwy gyfrwng y Gymraeg. Roedd y diffyg hwn yn peri her sylweddol i wasanaethau iechyd yng Nghymru, yn enwedig o ran darparu gofal sensitif i gleifion Cymraeg eu hiaith.

O ganlyniad, Fodd bynnag, mae ysgogiad sylweddol wedi deillio o'r datblygiadau diweddar

Ysgogodd hyn y Brifysgol i ddatblygu darpariaeth academiaidd benodol drwy gyfrwng y Gymraeg ym maes rhaglenni iechyd, lle mae'r Brifysgol wedi neilltuo lleoedd penodedig i fyfyrwyr Cymraeg mewn rhaglenni megis Therapi Iaith a Lleferydd.

Roedd hyn, nid yn unig yn ymateb i alw proffesiynol, ond hefyd yn cyfrannu'n uniongyrchol at genhadaeth ehangach y Brifysgol i wasanaethu ei chymuned leol a chenedlaethol. Mae'r effaith gadarnhaol ar y sector yn dangos gwerth strategol y

Gymraeg fel cyfrwng academiaidd, ac yn tanlinellu rôl y Brifysgol fel sefydliad sy'n ymateb i anghenion cymdeithasol, ieithyddol a galwedigaethol Cymru. Mae hyn yn cyd-fynd â blaenoriaethau Strategaeth Y Llywodraeth, Mwy na Geiriau. Mae hefyd wedi dangos potensial ar gyfer cydweithio strategol pellach gyda'r Coleg Cymraeg Cenedlaethol, er mwyn sicrhau bod y ddarpariaeth Gymraeg yn cael ei chynllunio'n fwriadol, ei monitro'n effeithiol, ac yn cael ei datblygu'n unol â blaenoriaethau cenedlaethol ar gyfer addysg uwch cyfrwng Gymraeg.

Mae CYFLE strategaeth ar gyfer ehangu a datblygu'r Gymraeg fel rhan o gynllun ehangach i hybu a hyrwyddo'r Gymraeg ym Mhrifysgol Wrecsam. Lluniwyd y strategaeth yn 2022 gyda chefnogaeth y Coleg Cymraeg Cenedlaethol er mwyn adolygu a chynyddu'r ddarpariaeth Gymraeg o fewn y brifysgol.

Mae CYFLE bellach yn strategaeth fyw, sydd wedi cyfrannu'n sylweddol at ddod â'r Gymraeg yn fyw ym Mhrifysgol Wrecsam.

6.4.4 Y Coleg Cymraeg Cenedlaethol

Mae Prifysgol Wrecsam yn gweithio mewn partneriaeth gyda'r Coleg Cymraeg Cenedlaethol ac mae Swyddog Cangen y Coleg Cymraeg mewn lle yn y brifysgol. Mae Cangen y Coleg Cymraeg yn gweithredu fel pont cyfathrebu rhwng y Coleg a staff a myfyrwyr Cymraeg y brifysgol lle materion Cymraeg yn cael eu trafod a'u gweithredu o ddydd i ddydd. Mae gan fyfyrwyr Cymraeg Prifysgol Wrecsam y cyfle i wneud cais am ysgoloriaethau drwy'r Coleg yn ogystal ag eistedd y dystysgrif sgiliau iaith a dod yn llysgenhaddon ar gyfer y Brifysgol.

6.4.5 Sgiliau Iaith

Mae'r rhaglen genedlaethol CYMRAEG GWAITH yn cael ei gynnig i bob staff yn y brifysgol ac mae dros 40 o staff wedi cofrestru ar y rhaglen ar draws lefelau amrywiol o hyfedredd. Mae myfyrwyr y brifysgol yn ogystal yn cael y cyfle i ddilyn llwybrau Cymraeg yn y Gweithle gyda modiwlau mwy penodol ac arbenigol yn y meysydd plismona, waith cymdeithasol ac iechyd perthynol.

6.5 Cymraeg i Oedolion

Nodwch fod y canlynol yn dyddio o 2021. Rydym yn disgwyl diweddariad gan Goleg Cambria (Gorffennaf 2026).

Mae partneriaeth rhwng Coleg Cambria a chwmni Popeth Cymraeg yn darparu cyrsiau Dysgu Cymraeg ar ran y Ganolfan Dysgu Cymraeg Cenedlaethol yn ardaloedd Wrecsam, Sir y Fflint a Sir Ddinbych. Serch hynny dim ond yn Sir Ddinbych mae Popeth Cymraeg yn weithredol, gyda Choleg Cambria yn unig yn darparu yn siroedd y Fflint a Wrecsam.

<https://dysgucymraeg.cymru/amdanom-ni/darparwyr-cyrsiau/coleg-cambriapopeth-cymraeg/>

Mae'r mwyafrif o'n cyrsiau yn cael eu dysgu mewn dosbarthiadau rhithiol ar hyn o bryd. Mae'n bosib bydd rhai cyrsiau yn trosglwyddo i ddosbarth go iawn pan fydd y sefyllfa yn caniatáu.

<https://dysgucymraeg.cymru/dysgu/dod-o-hyd-i-gwrs/>

Mae 49 Cwrs ar-lein dros y 3 sir:

3 Blasu

21 Mynediad

7 Sylfaen
6 Canolradd
11 Uwch
1 Hyfedredd

Cyn Covid-19 roedd y ddarpariaeth yn eang iawn ym mhob sir i geisio ymateb i anghenion amrywiol dysgwyr o safbwynt lefelau, lleoliadau, amserau a dulliau dysgu.

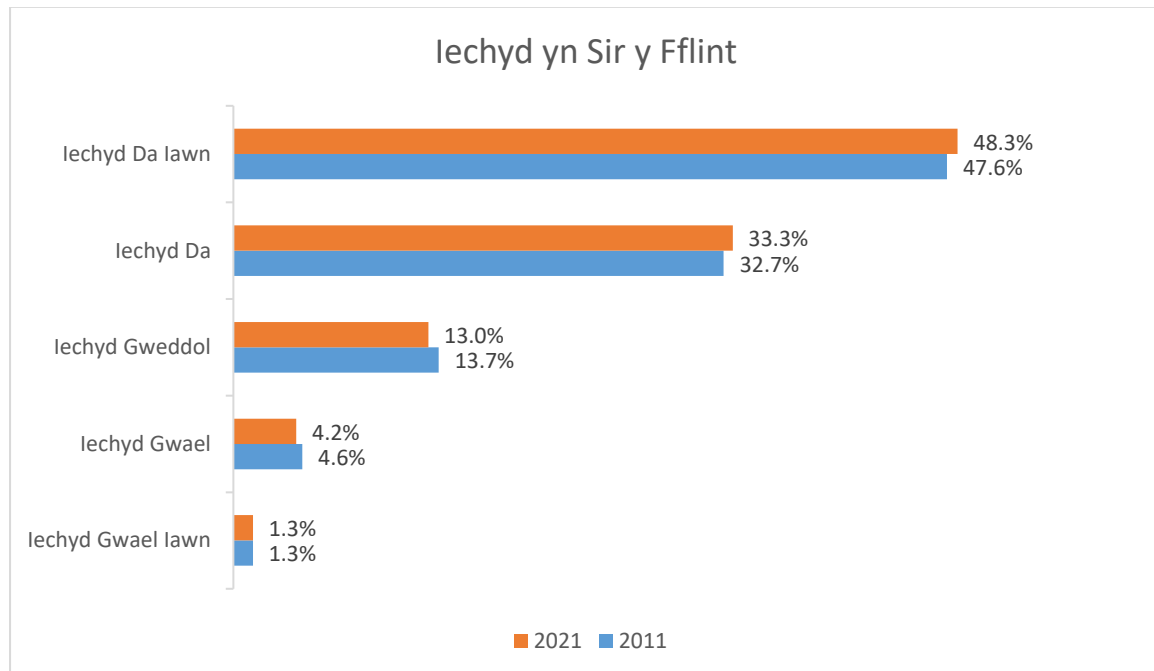
Er enghraifft, yn Sir y Fflint roedd bron i 50 cwrs ar gael, o bob lefel, mewn dros 10 lleoliad yn 2018.

7. Iechyd a Lles

Yn 2021, disgrifiodd 48.3% o drigolion Sir y Fflint eu hiechyd fel "da iawn", gan gynyddu o 47.6% yn 2011. Cododd y rhai a ddisgrifiodd eu hiechyd fel "da" o 32.7% i 33.3%. Arhosodd cyfran trigolion Sir y Fflint a ddisgrifiodd eu hiechyd fel "drwg iawn" yn 1.3%, tra gostyngodd y rhai a ddisgrifiodd eu hiechyd fel "drwg" o 4.6% i 4.2%.

Mae'r data hwn yn adlewyrchu barn pobl eu hunain wrth ddisgrifio eu hiechyd cyffredinol ar raddfa pum pwynt, o dda iawn i ddrwg iawn.

Cynhaliwyd Cyfrifiad 2021 yn ystod pandemig y coronafeirws (COVID-19). Efallai bod hyn wedi dylanwadu ar sut roedd pobl yn canfod ac yn graddio eu hiechyd, ac felly efallai ei fod wedi effeithio ar sut roedd pobl yn dewis ymateb.

[How life has changed in Flintshire: Census 2021](#)

8. Y Gweithle a'r Economi

8.1 Cyflwyniad

Mae Sir y Fflint yn ffinio â siroedd Wrecsam a Dinbych yng Nghymru a Chaer yn Lloegr.

Mae'r sir yn ei chyfanrwydd yn un o'r rhai lleiaf difreintiedig yng Nghymru, ond mae 3 AGEHI yn y sir sydd ymhlith y 10% mwyaf difreintiedig yng Nghymru, sef Shotton Uchaf 2, Treffynnon Canol a Sealand 2.

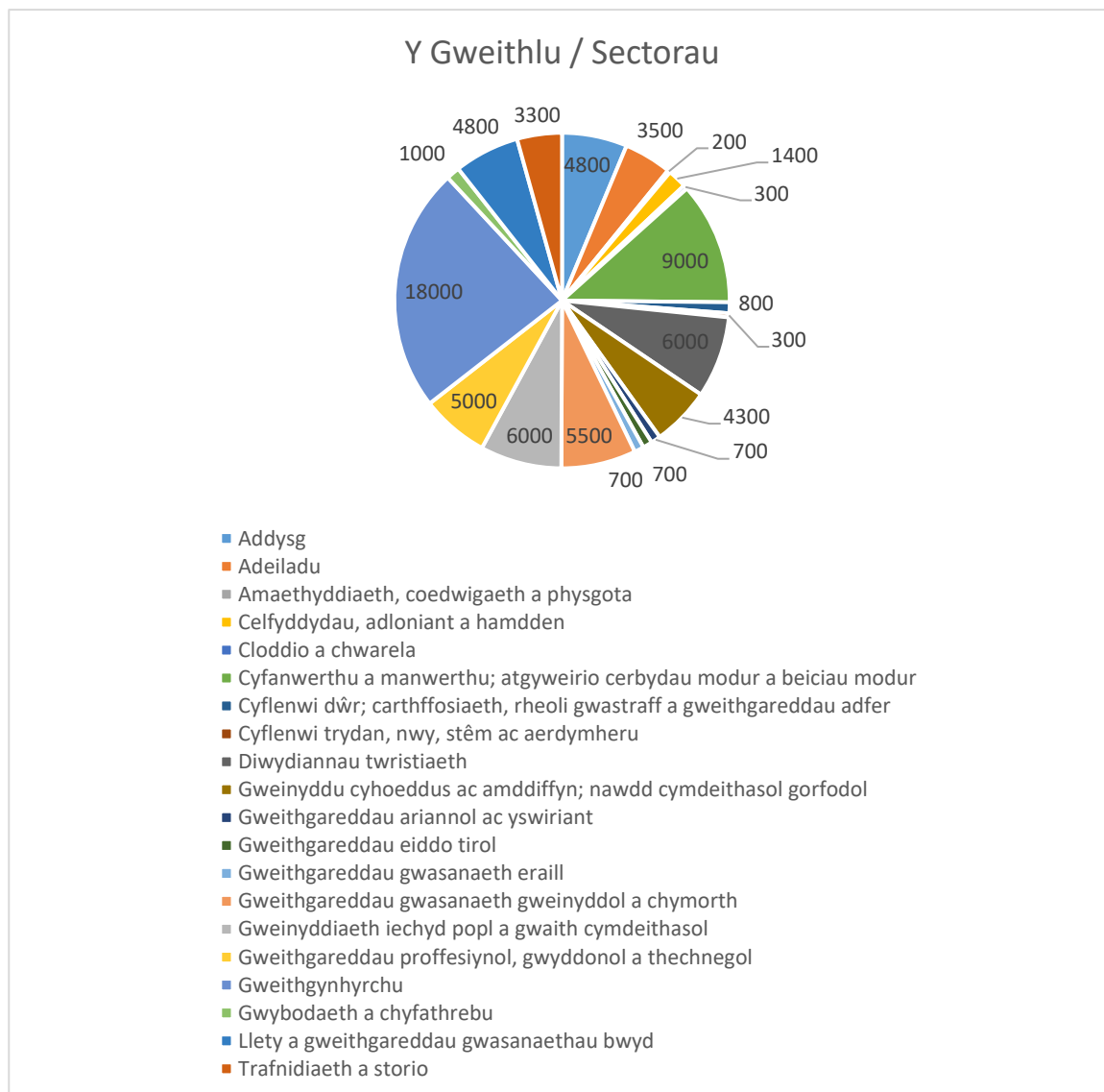
[Malc - Sir y Fflint <https://wimd.gov.wales/geography/la/W06000005?lang=cy>](https://wimd.gov.wales/geography/la/W06000005?lang=cy)

Yn hanesyddol roedd gan Sir y Fflint un o'r sectorau gweithgynhyrchu mwyaf yn y DU. Mae'r sir dal yn cynnwys amrediad o ddiwydiannau megis cerbydau modur, bwyd, awyrofod, dur ac ynni adnewyddadwy. Mae'r rhain yn cynnwys cwmnïau aml-genedlaethol mawr fel Toyota ac Airbus. Mae'r sir hefyd yn cefnogi amrediad eang o ddiwydiannau gwasanaethau ac adwerthu.

8.2 Y Gweithlu

Dengys y siart isod ar gyfer 2024, bod mwyafrif y gweithlu yn gweithio yn y sectorau Gweithgynhyrchu (18,000) a Cyfanwerthu a manwerthu; atgyweirio cerbydau modur a beiciau modur (9,000).

[Swyddi gweithwyr yn ôl diwydiant, awdurdod lleol Cymru, rhanbarth Lloegr a gwledydd Prydain | StatsCymru](#)

Yn y flwyddyn daeth i ben 31/3/25, roedd canran y boblogaeth roedd yn economaidd weithredol (82%), yn uwch na chyfartaledd Cymru (76.1%) ac yn uwch na chyfartaledd Y Deyrnas Unedig (78.4%).

[Cyfradd gweithgarwch economaidd yn ôl ardal leol yng Nghymru, blwyddyn a rhyw](#)

8.3 Diweithdra

Yn y flwyddyn daeth i ben ym mis Rhagfyr 2023, roedd y gyfradd diweithdra (pobl yn chwilio am waith) ar gyfer pobl 16+ oed yn 3.1%. Er ei bod wedi codi ers blwyddyn ynghynt, roedd hyn dal yn is na'r cyfartaledd ar draws Cymru gyfan.

<https://www.ons.gov.uk/visualisations/labourmarketlocal/W06000005/>

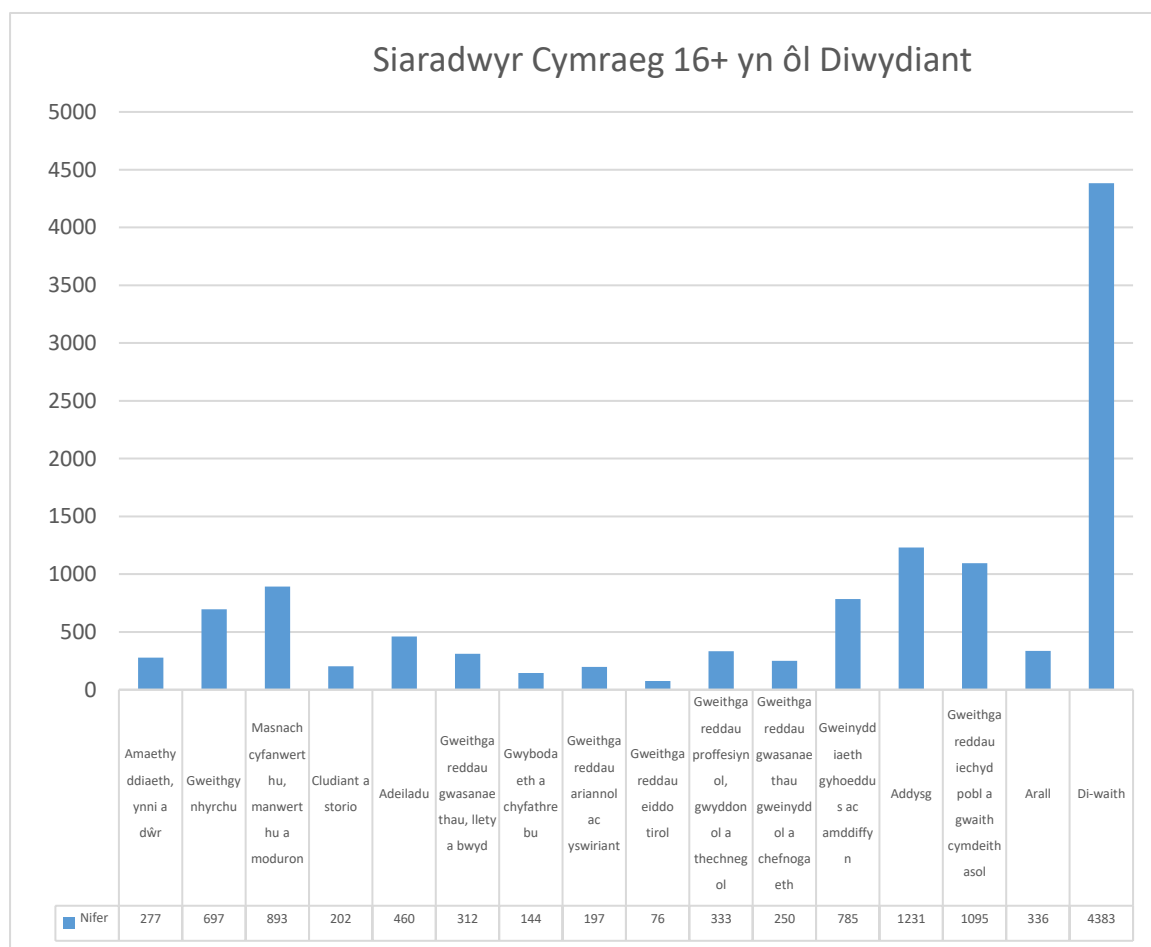
8.4 Diwydiant, Galwedigaethau a Siaradwyr Cymraeg

Gwybodaeth o:

[Dashfwrdd Data: Pwy sy'n siarad Cymraeg yng Nghymru?](#)

Gwelwyd y nifer a chanran mwyaf o siaradwyr Cymraeg yn cael eu cyflogi yn y sector Addysg a'r sector Iechyd a Gwaith Cymdeithasol yn Sir y Fflint yn ôl ystadegau'r cyfrifiad 2021.

Roedd 4,383 o siaradwyr Cymraeg yn ddi-waith. Rhaid cofio bod y mwyafrif o'r 1,425 person rhwng 16 a 19 oed yn debygol dal yn y system addysg, a'r 2,232 dros 65 oed yn debygol wedi ymddeol.

DIWYDIANT	Canran Y Bobl	Canran y Siaradwyr Cymraeg
Amaethyddiaeth, ynni a dŵr	12.6%	2.4%
Gweithgynhyrchu	6.0%	6.0%
Masnach cyfanwerthu, manwerthu a moduron	7.6%	7.7%
Cludiant a storio	6.1%	1.7%
Adeiladu	7.6%	3.9%
Gweithgareddau gwasanaethau, llety a bwyd	9.9%	2.7%
Gwybodaeth a chyfathrebu	8.4%	1.2%
Gweithgareddau ariannol ac yswiriant	8.0%	1.7%
Gweithgareddau eiddo tirol	10.1%	0.7%
Gweithgareddau proffesiynol, gwyddonol a thechnegol	9.9%	2.9%
Gweithgareddau gwasanaethau gweinyddol a chefnogaeth	7.1%	2.1%
Gweinyddiaeth gyhoeddus ac amddiffyn	15.9%	6.7%
Addysg	19.3%	10.5%
Gweithgareddau iechyd pobl a gwaith cymdeithasol	11.1%	9.4%
Arall	12.0%	2.9%
Di-waith	8.2%	37.6%

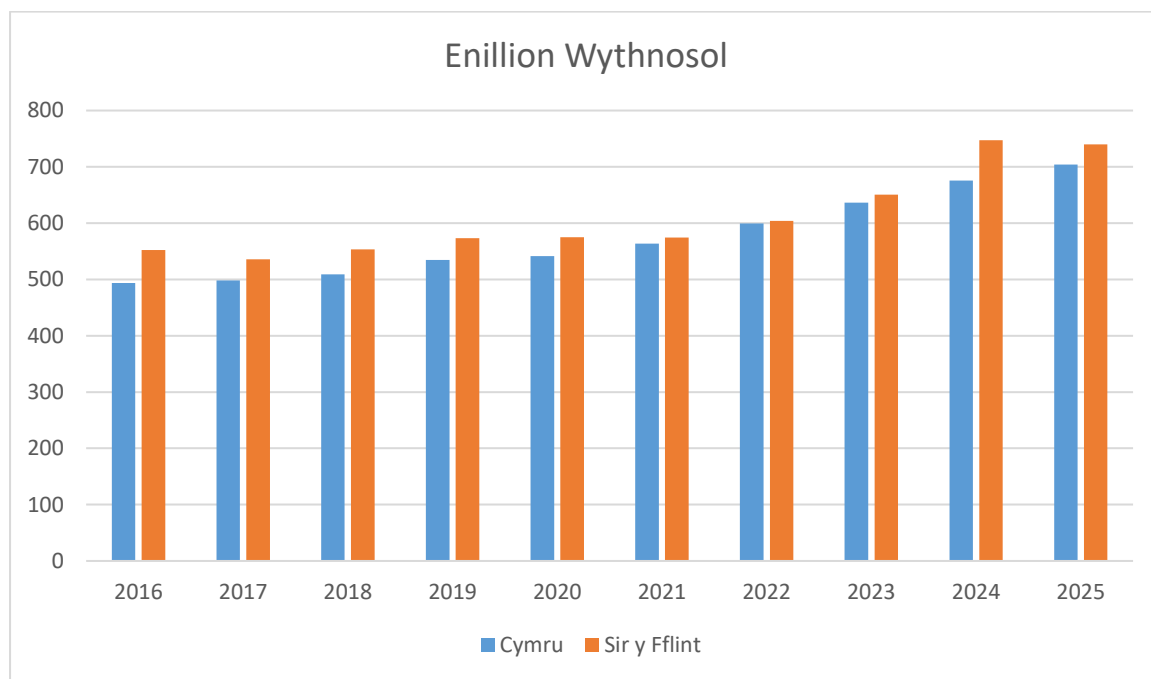
Mae'r tabl isod, o'r un ffynhonnell, yn dangos mai'r sector sy'n denu'r nifer a chanran mwyaf o siaradwyr Cymraeg yw Galwedigaethau Proffesiynol gyda 1,786 person.

	Canran y Siaradwyr Cymraeg	Canran y Bobl	Nifer y Bobl
Rheolwyr, cyfarwyddwyr ac uwch swyddogion	6.0%	8.7%	705
Galwedigaethau proffesiynol	15.3%	14.7%	1786
Galwedigaethau proffesiynol thechnegol cysylltiedig	8.8%	11.9%	1029
Galwedigaethau gweinyddol ac ysgrifenyddol	5.6%	9.5%	654
Galwedigaethau crefftau medrus	6.2%	8.0%	725
Galwedigaethau gofalu, hamdden a gwasanaeth arall	7.7%	12.2%	894
Galwedigaethau gwerthu a gwasanaeth cwsmeriaid	4.7%	9.4%	550
Gweithredwyr prosesau, peirianwaith a pheiriannau	3.5%	5.4%	414
Gweithgareddau elfennol	4.5%	6.6%	530
Di-waith	37.6%	8.2%	4383

8.5 Incwm

Mae enillion wythnosol gros cyfartalog (canolrif) yn Sir y Fflint wedi bod yn uwch na ffigwr Cymru bob blwyddyn ers 2016. Gwelir y graff isod:

[Enillion wythnosol a fesul awr gros cyfartalog \(canolrif\) yn ôl ardaloedd lleol yng Nghymru, rhanbarthau Lloegr, gwledydd y DU a blwyddyn \(£\) | StatsCymru](#)

8.6 Defnydd Iaith Mewn Busnesau

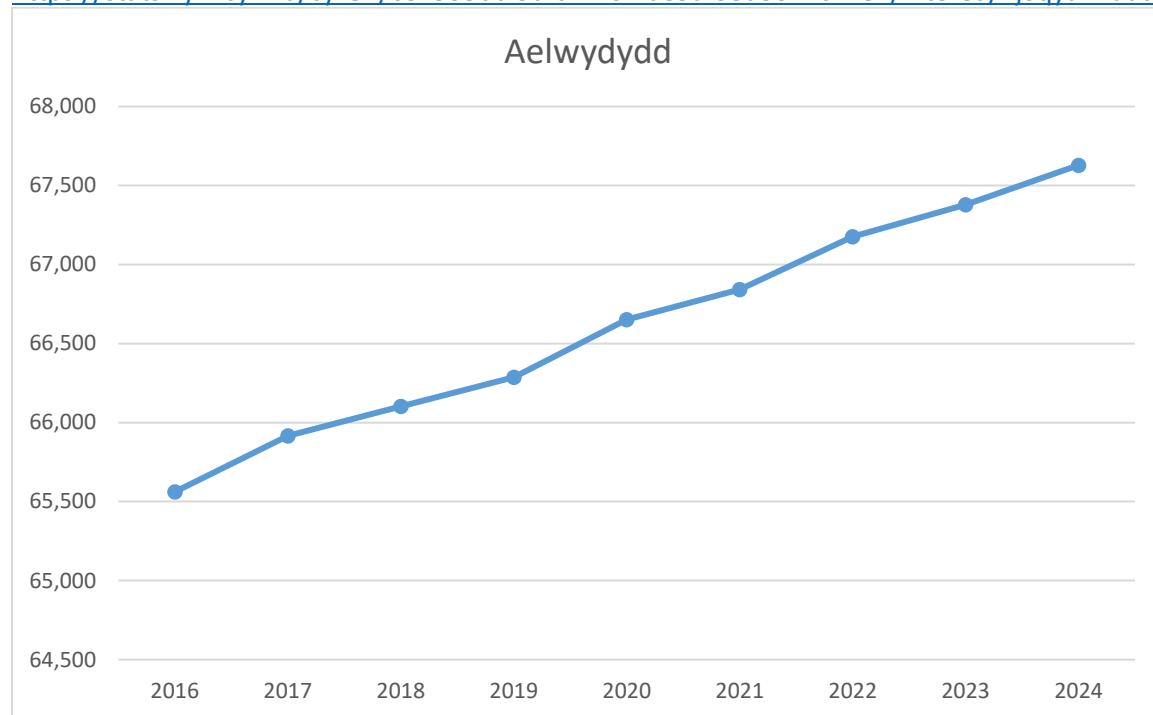
Mae Menter Iaith Fflint a Wrecsam yn cefnogi busnesau fel rhan o'u gwaith ar lawr gwlad. Maent yn hyrwyddo gwasanaeth cynghori a chyfieithu ar-lein [Helo Blod | Helo Blod](#), a chynllun [Hapus i Siarad | Y Mentrau Iaith](#) sydd yn annog siaradwyr Cymraeg newydd i ddechrau sgwrs yn y Gymraeg mewn busnesau lleol.

9. Tai ac Aelwydydd

9.1 Aelwydydd

Gwelir bod y nifer o aelwydydd yn Sir Y Fflint wedi cynyddu'n gyson ers 2016.

<https://stats.llyw.cymru/cy-GB/ce1308bb-9afd-4107-ae5a-38d3022c7181/filtered/1j0qyan1uud0>

9.1.1 Cyfansoddiad y Cartref

Roedd 67,629 aelwyd yn Sir y Fflint yn 2024. Mae'r tabl isod yn dangos eu cyfansoddiad.

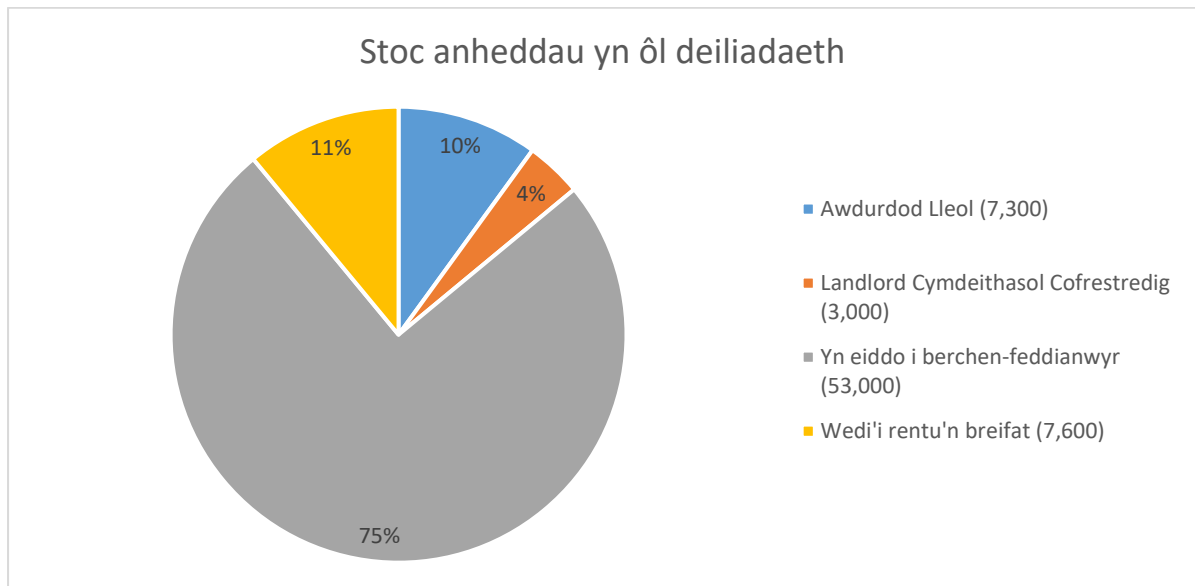
https://stats.llyw.cymru/cy-GB/ce1308bb-9afd-4107-ae5a-38d3022c7181/filtered/kln0v14f406u?page_size=25#dataset-nav

Aelwyd un person			19,976
Aelwydydd dim plant	2 person dim plant	22,622	
	3 person dim plant	4,788	
	4 person dim plant	1,526	
	5 person neu fwy, dim plant	318	
Cyfanswm aelwydydd dim plant			29,254
Aelwydydd rhiant unigol			4,314
Aelwydydd 2 neu fwy o oedolion gyda phlant			14,085

9.2 Daliadaeth / Preswylwyr eiddo

Mae'r siart isod yn dangos amcangyfrifon stoc anheddau yn ôl deiliadaeth ar gyfer Sir y Fflint ar 31ain Mawrth 2024.

[Amcangyfrifon stoc anheddau yn ôl deiliadaeth ac ardal awdurdod lleol | StatsCymru](#)

9.3 Y farchnad dai

9.3.1 Pris Tai Cyfartalog

Yn ystod y flwyddyn Chwefror 2025 i Chwefror 2026, gwelwyd codiad o 2.5% mewn prisiau tai yng Nghymru. Yn Sir y Fflint, gwelwyd codiad o 0.9% ar gyfartaledd.

Ym mis Chwefror 2026, y pris ar gyfartaledd ar gyfer gwahanol fathau o eiddo yn Sir y Fflint oedd:

Tŷ neu fyngalo ar wahân	£303,000
Tai pêr	£188,000
Tŷ Teras	£153,000
Fflat neu fflat deulawr	£103,000

[Housing prices in Flintshire](#)

9.3.2 Fforddiadwyedd

Yn 2025, cost gyfartalog cartref yng Nghymru oedd £213,000, sef 6.0 gwaith yr enillion blyneddol cyfartalog. Dyma'r "cymhareb fforddiadwyedd".

Yn Sir y Fflint, ar gyfartaledd, roedd cartref yn costio tua £210,000 gydag enillion blyneddol tua £38,500. Y gymhareb fforddiadwyedd oedd 5.42.

Rhwng 2005 a 2025, gwelwyd codiad yn y gymhareb fforddiadwyedd o 0.04 yn Sir y Fflint. Roedd hyn o ganlyniad codiad ym mhris canolrifol tŷ ac enillion canolrifol o 67% dros yr un cyfnod.

[Housing affordability in England and Wales - Office for National Statistics](#)

9.3.3 Treth Trafodiadau Tir

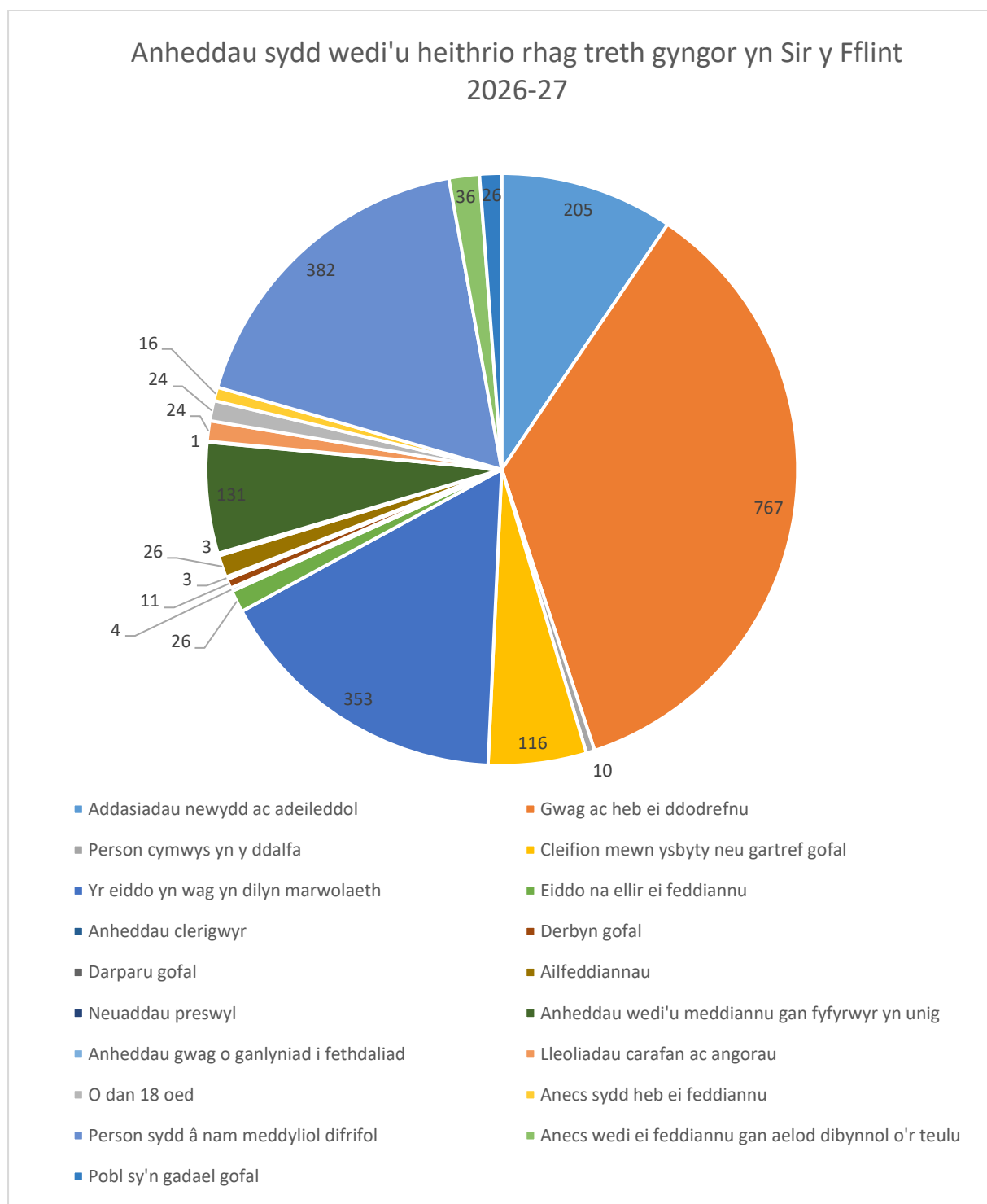
Ers 31 Mawrth 2018, mae Treth Trafodiadau Tir yn cael ei thalu wrth brynu neu'n prydlesu adeilad neu dir dros bris penodol yng Nghymru. Ar hyn o bryd, y trothwy ar gyfer Treth Trafodiadau Tir yw £250,000 ar gyfer eiddo preswyl a brynir ar y prif gyfraddau a £225,000 ar gyfer tir ac eiddo amhreswyl.

[Treth Trafodiadau Tir: trosolwg | LLYW.CYMRU](#)

9.3.4 Eiddo Gwag

Mae gan bob cyngor sir yr hawl i benderfynu ar Dreth Gyngor am eiddo gwag. Mae'r siart isod yn dangos manylion y 2,164 o anheddau yn Sir y Fflint sydd wedi'u heithrio rhag treth gyngor yn 2026-27.

[Anheddau sydd wedi'u heithrio rhag treth gyngor yn ôl awdurdod lleol a dosbarth | StatsCymru](#)

10. Gweithgareddau Cymunedol

Mae nifer o sefydliadau a mudiadau, grwpiau a rhwydweithiau cymdeithasol ar lein yn darparu gweithgarwch cymunedol Cymraeg yn Sir y Fflint.

Ceir isod manylion am y gweithgarwch cymunedol Cymraeg yr ydym yn ymwybodol ohono yn ein hardal, oherwydd nid yw holl weithgarwch Cymraeg hyd a lled Cymru yn cael ei gofnodi gan unrhyw un ar hyn o bryd.

10.1 Menter Iaith Fflint a Wrecsam

"Mae'r Fenter yn bodoli er mwyn ehangu, hybu, a hwyluso defnydd o'r Gymraeg yn Siroedd y Fflint a Wrecsam."

Yn 2026, mae gan y Fenter 5 aelod o staff, sef:

- Prif Swyddog
- 1 x Swyddog Busnes rhan amser
- 2 x Swyddog Datblygu llawn amser
- 1 x Swyddog Datblygu rhan amser
- 1 x Swyddog Prosiect Y Sîn ar y Ffin / Swyddog Datblygu rhan amser

Mae gweithgareddau'r Fenter yn cynnwys:

- Hwyluso gweithgareddau cymdeithasol, diwylliannol ac addysgiadol i bobl o bob oed;
- Darparu cyfleoedd hamdden i blant a phobl ifainc;
- Hybu defnydd y Gymraeg yn y sector busnes;
- Cynyddu defnydd o'r Gymraeg yn y sector gwirfoddol;
- Cynyddu'r defnydd o'r iaith a chodi hyder siaradwyr Cymraeg;
- Darparu cyfleoedd i ddysgwyr ddefnyddio'r Gymraeg yn gymdeithasol;
- Codi ymwybyddiaeth ymhlith rhieni newydd a darpar rieni o bwysigrwydd trosglwyddiad iaith yn y cartref;
- Hyrwyddo manteision addysg Gymraeg;
- Gweithredu fel canolfan wybodaeth ac adnoddau;
- Gweithio mewn partneriaeth â chyrff cyhoeddus ar gynlluniau strategol sy'n effeithio ar gyflwr yr iaith;
- Cyfrannu i strategaethau adfywio cymunedol ac economaidd;
- Hyrwyddo ymgyrchoedd marchnata i godi proffil yr iaith a'r Fenter fel corff cynllunio ieithyddol.

Menter Iaith Fflint a Wrecsam

Corlan, Uned 3 Parc Busnes Yr Wyddgrug
Sir y Fflint
CH7 1XP

01352 744040

gwybod@menterfflintwrecsam.cymru

10.2 Urdd Gobaith Cymru

Mae eu darpariaeth yn gallu cynnwys clybiau mewn ysgolion, adrannau, uwch-adrannau ac aelwydydd. Maent hefyd yn trefnu Eisteddfodau Cylch ac Eisteddfod Sirol, cystadlaethau chwaraeon, clybiau mewn ysgolion, gweithdai, tripiâu ac ymweliadau â gwerylloedd yr Urdd.

Mae gan yr Urdd Swyddog yn yr Adran Ieuenctid a Chymuned sy'n gweithio yn Sir Y Fflint.

Guto Jones

Swyddog Cymunedol Sir Fflint a Wrecsam

Swyddfa'r Urdd | Uned 2 | Tŷ Panton | Neuadd Panton | Dinbych | LL16 3TL

01745818600

gutojones@urdd.org

Mae rhagor o fanylion am ddarpariaeth Urdd Gobaith Cymru ar gael yma:

[Ieuenctid a Chymuned | Urdd Gobaith Cymru](#)

10.3 Clybiau Ffermwyr Ifanc

Yn 2026, mae gan Ffederasiwn Clybiau'r Ffermwyr Ifanc tri chlwb yn Sir y Fflint, sef:

- Cilcain
- Chwitfordd
- Northop

Mae gan glybiau Cilcain a Chwitfordd nifer o siaradwyr Cymraeg.

Mae rhagor o fanylion am ddarpariaeth Ffermwyr Ifanc ar gael gan Eirlys:

Ffôn : 07301246991

Ebost : clwyd@yfc-wales.org.uk

10.4 Merched y Wawr

Mae canghennau a chlybiau'n cynnig cyfleoedd i fenywod o bob oedran cymdeithasu a hyrwyddo'r Gymraeg a Chymreictod, a chael hwyl wrth wneud hynny. Maent yn ymgyrchu dros hawliau'r iaith Gymraeg a hawliau merched.

Yn 2026 mae gan Ferched y Wawr ddwy gangen yn Sir y Fflint, sef:-

1. Cangen Treffynnon - 18 aelod yn 2025-26
2. Cangen Yr Wyddgrug - 48 aelod yn 2025-26

Mae rhagor o fanylion am ddarpariaeth Merched y Wawr ar gael gan:

Haf Roberts (Swyddog Datblygu yn y Gogledd Ddwyrain)

Haf@merchedywawr.com

Neu swyddfa@merchedywawr.cymru

10.5 Papurau Bro

Ceir dau Bapur Bro yn Sir y Fflint, sef:

Papur Fama

Gwasanaethu ardal cyffiniau Yr Wyddgrug, Y Fflint & Glannau Dyfrdwy
Cylchrediad - 450 o gopïau bob mis.

Presenoldeb ar wefan Bro360 - [Papur Fama – Bro360](#)

Cysodydd - John Evans Cybershed@btinternet.com

Golygyddion - Marc a Buddug Jones; Dafydd Morris; John Evans
papurfama@hotmail.co.uk

Y Glannau

Papur Bro Glannau Clwyd a gwaelod y Dyffryn. Mae ardal Treffynnon a gogledd-orllewin Sir y Fflint yn nalgylch Y Glannau hefyd.

Mae 500 o gopïau yn cael eu hargraffu a'u dosbarthu bob mis.

Gellir hefyd tanysgrifio i wefan Bro360 i brynu copi digidol trwy'r ddolen yma:

[Y Glannau – Bro360](#)

Y cyfeiriad e-bost ar gyfer cyfraniadau yw glannau@hotmail.co.uk

10.6 Cymdeithasau Cymraeg Eraill

Mae gan Sir y Fflint draddodiad hir o gynnal cymdeithasau a mudiadau Cymraeg sydd wedi cyfrannu'n helaeth i Gymreictod yr ardal. Nodir isod rhai cymdeithasau Cymraeg ar draws y sir:

10.6.1 Cymdeithasau Cymraeg:

• Cymdeithas Wil Bryan, yr Wyddgrug	disgwyl diweddariad / manylion cyswllt
• Cymdeithas Thomas Pennant	Gwefan: https://www.cymdeithasthomaspennant.com/cym/home.html
• Cymdeithas Edward Llwyd	Gwefan: Gogledd Ddwyrain – Gwanwyn 2026 – Cymdeithas Edward Llwyd
• Cylch Cinio'r Fflint	E-bost: Raeevans88@btinternet.com
• Dawnsywyr Delyn	Gwefan: Dawnsywyr Delyn Facebook Dawnsywyr Delyn (@dawnswyrdelyn) • Instagram photos and videos

10.6.2 Corau:

• Côr y Pentan	Gwefan: Cor y Pentan, Yr Wyddgrug Facebook
• Côr Meibion Trelawnyd	Gwefan: Trelawnyd Male Voice Choir Croeso
• Côr Meibion Caerwys	Gwefan: Côr Meibion Caerwys
• Côr Meibion y Fflint	Gwefan: Côr Meibion Y Fflint - Y Côr, yr Angerdd a'r Gân
• Cymdeithas Gorawl Yr Wyddgrug a'r Cylch	Gwefan: Mold & District Choral Society / Cymdeithas Gorawl Yr Wyddgrug a'r Cylch Facebook

10.6.3 Cymdeithasau Cymraeg ynghlwm â chapeli:

• Cwch Gwenyn, Capel Bethesda, Yr Wyddgrug	disgwyl diweddariad / manylion cyswllt
• Capel Gymraeg Bro Treffynnon	disgwyl diweddariad / manylion cyswllt
• Cymdeithas Ddiwylliadol Capel y Berthen, Licswm	Gwefan: https://www.ebcpcw.cymru/cy/?s=capel+y+berthen
• Cymdeithas Ddiwylliadol Capel Soar, Nercwys	Gwefan: https://www.ebcpcw.cymru/cy/?s=soar+nercwys
• Cymdeithas Cymraeg Capel Ebeneser, Treuddyn	Gwefan: https://www.treuddyn.org/cy/ebeneser-chapel
• Clwb y Gorlan, Capel Ebeneser, Yr Wyddgrug	Gwefan: https://www.ebenezermold.co.uk//about-us/croeso

10.6.4 Eisteddfodau Lleol:

• Eisteddfod Treuddyn (bob mis Tachwedd)	Gwefan: Eisteddfod Gadeiriol Treuddyn Facebook
• Eisteddfod y Dysgwyr Gogledd Ddwyrain Cymru (bob trydedd flwyddyn – rhwng siroedd Dinbych, Fflint a Wrecsam)	disgwyl diweddariad / manylion cyswllt

10.7 Cymraeg i Oedolion

Mae Coleg Cambria yn darparu cyrsiau Dysgu Cymraeg ar gyfer dysgwyr o bob lefel ar ran y Ganolfan Dysgu Cymraeg Genedlaethol yn ardaloedd Sir y Fflint a Wrecsam.

Coleg Cambria
Ffordd Parc y Gelli
Wrecsam
LL12 7AB
01978 267596

10.8 Rhwydweithiau cymdeithasol ar lein

Cymraeg yn y Gogledd Ddwyrain
[Cymraeg yn y Gogledd Ddwyrain | Facebook](#)

Sefydlwyd y grŵp cyhoeddus Facebook hwn yn 2016 yn dilyn bwrlwm Eisteddfod yr Urdd Sir y Fflint. Disgrifiad y grŵp yw “Ffordd o rannu gwybodaeth a dod o hyd i wasanaethau cyfrwng Cymraeg yn y Gogledd Ddwyrain”. Erbyn hyn mae mwy na dwy fil o aelodau yn dal ar y cyfle i ddefnyddio'r Gymraeg ar lein o ddydd i ddydd yn ardal Sir y Fflint, Wrecsam a Dinbych. Arni mae croeso i bobl ddechrau sgwrs a gall unigolion neu fusnesau sy'n darparu gwasanaethau Cymraeg hysbysebu.

Mae hefyd tudalennau defnyddiol megis:

- Cerddoriaeth Cymraeg [Cerddoriaeth Cymraeg/Welsh Music | Facebook](#)
- Gigiadur Cymru [GIGIADUR CYMRU | Facebook](#)
- Swyddi Cymraeg [Swyddi - Hysbysfwrdd Swyddi Cymru - Lleol.cymru](#)

11. Astudiaethau perthnasol

11.1 SWOT

Pwrpas y fframwaith SWOT (cryfderau, gwendidau, cyfleoedd a bygythiadau) isod yw ystyried ffactorau allai effeithio ar sefyllfa'r Gymraeg yn Sir y Fflint. (Wedi cael ei ysgrifennu'n wreiddiol yn 2018 gyda diweddariadau cyson)

CRYFDERAU	GWENDIDAU
- Mae gan Sir y Fflint nifer o fudiadau Cymraeg sydd yn cyd-weithio o fewn fframwaith y Fforwm Sirol i hyrwyddo defnydd o'r Gymraeg. - Mae gan rhai adrannau o Gyngor Sir berthynas eithaf da gyda Menter Iaith Fflint a Wrecsam a rhai o'r partneriaid eraill ac mae rhai adrannau a gwasanaethau yn gweithio mewn partneriaeth â'r Fenter neu bartneriaid eraill lle bo hynny'n bosibl. - Mae gan yr Awdurdod Addysg CSyGMA a hefyd wedi mabwysiadu'r cynlluniau Siartr Iaith a Chymraeg Campus er mwyn hyrwyddo'r defnydd o'r Gymraeg ymhlith plant oed cynradd. - Mae gan Gyngor Sir y Fflint Raglen Fuddsoddi yn Ysgolion Cyfrwng Cymraeg gyda'r nod o gynyddu capasiti. - Traddodiad o grwpiau Cymraeg yn weithredol ar draws y Sir. - Mae gan Fenter Iaith Fflint a Wrecsam adnabyddiaeth dda iawn o sefyllfa'r iaith Gymraeg o fewn cymunedau Sir y Fflint ac yn gallu darparu arweiniad ar faterion yn ymwneud â'r Gymraeg. - Mae gan y Cyngor Sir bolisiau i gefnogi Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol	- Nid yw cyrff cyhoeddus a gwirfoddol yn cydweithio'n ddigon strategol i gynllunio dyfodol yr iaith yn Sir y Fflint, gan gynnwys aelodau'r Fforwm Sirol. - Nid yw'r Cyngor Sir yn ddigon gweithredol o ran darparu gwasanaethau cyfrwng Cymraeg a phenodi mwy o staff dwyieithog. - Mae'r ffaith bod rhieni'n gorliwio gallu ieithyddol eu plant (fel siaradwyr ail iaith) yn gwyrddroi gwir sefyllfa'r Gymraeg o ran y niferoedd a chanrannau sy'n medru ei siarad ar lefel sirol. - Mae'r rhan fwyaf o bobl ifanc y sir yn colli eu sgiliau iaith ar ôl gadael y system addysg statudol. - Prinder o athrawon Cymraeg eu hiaith. - Prinder o gyrsiau trwy gyfrwng y Gymraeg yn yr ysgolion/ colegau. - Er bod gan y Cyngor Sir berthynas eithaf da gyda Menter Iaith Fflint a Wrecsam nid yw pob gwasanaeth yn gweithio mewn partneriaeth â'r Fenter lle bo hynny'n bosibl. - Mae rhai ardaloedd (yn enwedig ar y ffin gyda Lloegr) gyda chanran isel iawn o siaradwyr Cymraeg. - Twf canolfannau cymudwyr yn llethu cymunedau bach lle oedd y Gymraeg yn gryf ac yn golygu bod gan rhai ardaloedd gyda chanran uchel iawn o bobl sy wedi symud mewn ac sy heb unrhyw ddealltwriaeth neu ymwybyddiaeth bod iaith neu ddiwylliant gwahanol yng Nghymru. - Nid yw Adran Cynllunio CS y Fflint yn rhoi sylw teilwng i sefyllfa'r Gymraeg yn y gymuned wrth gynllunio. Mae'n bosibl bod hyn yn ganlyniad i'r nodyn cyngor technegol (TAN20) fod yn amwys. - Diffyg statws gweledol i'r iaith yn y sectorau Preifat a Gwirfoddol - arwain at ddiffyg

	defnydd. • Diffyg cyfleoedd i ddefnyddio'r Gymraeg yn gymdeithasol yn y rhan fwyaf o'r sir. • Cymharol ychydig o oedolion yn dysgu Gymraeg, a'r rhai sydd yn gwneud yn tueddu i fod yn hŷn. • Cysylltedd band-eang pytiog a gwan yn rhwystro defnydd cymdeithasol rhithiol o'r Gymraeg. • Nid oes gan y Fenter Iaith yr adnoddau i fod yn ddigon gweithredol ym mhob rhan o'r sir. • Nid yw'r Cyngor Sir yn ystyried y Gymraeg fel thema lorweddol o fewn ei bolisiau i gefnogi Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol
CYFLEOEDD	BYGYTHIADAU
• Sicrhau bod mwy o ffocws strategol i gylch gorchwyl Fforwm Iaith Fflint a Wrecsam a gwell cydweithio rhwng partneriaid a'i gilydd • Byddai cyllid digonol a chylchoedd ariannu pump neu dair blynedd yn rhoi sicrwydd i'r mudiadau sydd yn gweithio i hyrwyddo'r Gymraeg a chreu'r cyfle iddynt gynllunio'n strategol dros gyfnod hirach o amser ac ehangu cwmpas daearyddol y gweithgarwch. • Bod cyrff cyhoeddus yn gweithredu'r Safonau Iaith ac ehangu'r nifer o wasanaethau Gymraeg/dwyieithog • Bod "Mesur Cynllunio Cymru" yn gwneud y Gymraeg yn ystyriaeth cynllunio. • Posiblirwydd o newid patrwm defnydd iaith yr ifanc trwy weithredu'r Siarter Iaith a Chymraeg Campus. • Diffyg gwybodaeth am y Gymraeg ymhlith mewnfudwyr/y di-Gymraeg yn golygu bod modd meithrin agwedd bositif tuag at yr iaith. • Pwysleisio gwerth economaidd i'r iaith er mwyn annog: ➢ Rhieni i ddewis Addysg Gymraeg ➢ Pobl ifanc i ddewis astudio pynciau (gan gynnwys Gymraeg Lefel A) trwy gyfrwng y Gymraeg ➢ Mwy o fusnesau'n defnyddio'r Gymraeg. • Gobaith o welliannau yn y ddarpariaeth band-eang/digidol (5G) • Oherwydd Rhaglen Fuddsoddi yn Ysgolion Cyfrwng Gymraeg gan Gyngor Sir y Fflint, bydd mwy o lefydd ar gael gyda'r potensial o gynyddu'r niferoedd sy'n derbyn addysg	• Mudiadau sydd yn cefnogi a hyrwyddo defnydd y Gymraeg yn or-ddibynnol ar gyllid gan Lywodraeth Cymru. • Strwythur cyllido Llywodraeth Cymru, sydd yn ariannu mudiadau iaith yn annibynnol o'i gilydd, yn tanseilio cydweithio rhwng partneriaid. • Nid oes gan Lywodraeth Cymru bwyllgor rhanbarthol sy'n gyfrifol am fuddiannau ieithyddol gogledd-ddwyrain Cymru • Peryg bod prisiau rhatach tai Cymru yn denu'r di-Gymraeg i fyw a gweithio yng Nghymru a bod hynny'n gwanhau'r Gymraeg ymhellach. • Ansicrwydd am fanylion/feini prawf Asesiadau Gwrthdaro ar y Gymraeg yn y broses Cynllunio. • Nid yw'n bosib sicrhau bod modd defnyddio Cytundebau Adran 106 i leddfu gwrthdaro ar y Gymraeg trwy adeiladu ysgolion tan fod tystiolaeth o'r angen. • Newidiadau cymdeithasol a demograffiaidd a ffactorau fel symudoledd poblogaeth (mewnfudo/allfudo) yn tanseilio sefyllfa'r Gymraeg ymhellach. • Rhai adrannau o fewn Cyngor Sir y Fflint yn anwybyddu eu cyfrifoldebau o dan y Safonau Iaith gan arwain at wasanaethau Cymraeg neu ddwyieithog annigonol. • Diffyg staff dwyieithog o fewn y Cyngor Sir i ddarparu gwasanaethau Cymraeg/dwyieithog a diffyg cynlluniau ynglŷn â sut i ddod ag gafael â'r diffyg hynny.

Gymraeg. • Bod y Cyngor Sir yn dechrau ystyried y Gymraeg fel thema lorweddol o fewn ei bolisiâu i gefnogi Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol • Datblygu cyfleoedd i ddefnyddio'r Gymraeg yn naturiol yn y gymuned.	• Mae'r ffaith bod rhieni'n gorliwio gallu ieithyddol eu plant (fel siaradwyr ail iaith) yn parhau i wyrddroi gwir sefyllfa'r Gymraeg o ran y niferoedd a chanrannau sy'n medru ei siarad ar lefel sirol. • Mewnlifiad cyson i drefi, pentrefi ac ardaloedd gwledig. • Mewnlifiad cynyddol i ganolfannau cymudwyr ar y ffin â Lloegr ac sydd yn codi costau eiddo ac yn troi rhai pentrefi mewn ardaloedd gwledig bentrefi cymudo. • Allfudiad o siaradwyr Cymraeg oherwydd diffyg cyfleoedd gwaith a diffyg cydnabyddiaeth o'r Gymraeg fel sgil yn y gweithle (yn enwedig gan y Cyngor Sir). • Yr iaith ddim yn cael ei throsglwyddo o fewn rhai teuluoedd. • Diffyg gwybodaeth am yr iaith a diwylliant yn enwedig ymhlith mewnfudwyr a'r di-Gymraeg (ond hefyd ymhlith y Cymry weithiau). • Gwrthwynebiad rhai unigolion/cymunedau i ddefnydd o'r Gymraeg. • Diffyg gwasanaethau Cymraeg. • Diffyg Gofal Cymdeithasol i'r henoed neu Ofal Plant cyfrwng Cymraeg. • Na fydd y llefydd ychwanegol mewn ysgolion cynradd Cymraeg oherwydd Rhaglen Fuddsoddi yn Ysgolion Cyfrwng Cymraeg gan Gyngor Sir y Fflint fod mewn lleoliadau digon hygyrch. • Mae'r gogledd-ddwyrain yn tueddu cael ei anghofio gan bawb!
--	--

11.2 PEST

Pwrpas y fframwaith PEST (ffactorau gwleidyddol, economaidd, cymdeithasol, technolegol) isod yw canfod ffeithiau sy'n dylanwadu ar ffactorau neilltuol (ee. Y Gymraeg) yn Sir y Fflint. Mae adnabod y ffactorau hyn yn rhoi gwell darlun o'r ffactorau allanol sy'n fygythiad neu'n creu cyfleoedd. (Wedi cael ei ysgrifennu'n wreiddiol yn 2018 gyda diweddariadau cyson)

Gwleidyddol • Dim gymaint o ffocws gwleidyddol ar effaith Brexit ar gymunedau Cymru • Ansicrwydd parhaus i ddyfodol y Gymraeg • Ffocws ar etholiad Senedd Cymru 2026 cyfleoedd a bygythiadau • Potensial am gonsensws gwleidyddol i'r Gymraeg a gweledigaeth i gyrraedd 1 miliwn o siaradwyr Cymraeg • Etholiadau nesaf Llywodraeth Leol • Mesur y Gymraeg 2011 – normaleiddio defnydd o'r Gymraeg • Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol	Economaidd • Effaith dirwasgiad ar gymunedau Cymru • Effaith posib o economi ardaloedd eraill y DG yn adfywio yn gyflymach nac economi Cymru • Lefel cyflogau cyfartaledd • Tlodi gwledig a trefol a newidiadau mewn mathau o dlodi h.y. cyfartaledd cyflog byw • Prisiau tai a'i fforddadwyedd • Ansicrwydd ynghylch cyllid a rhaglenni cronfeydd strwythurol i olynu arian yr UE • Sgil effeithiau llymder, ar yr economi a gwasanaethau lleol • Cyfleoedd i fwydo mewn i raglenni economaidd rhanbarthol a'r economi sylfaenol. • Cyfleoedd i greu a datblygu mentrau economaidd a chymdeithasol
Cymdeithasol • Poblogaeth Cymru yn heneiddio • Effaith mewnffudo ac allffudo pobl ifanc sydd yn siarad Cymraeg • Canran y siaradwyr Cymraeg • Argaeledd arweinwyr cymunedol • Awydd yn lleol i ddefnyddio ac ymfalchïo yn y Gymraeg • Amrywiaeth o fewn sefydliadau gwirfoddol a defnydd o'r Gymraeg oddi mewn iddynt • Cyfleoedd cymdeithasol • Cyfleoedd cymdeithasol i bobl ifanc • Cyfleoedd gwirfoddoli • Sut mae pobl iau yn cymryd rhan • Ffocws ar newid agweddau a dylanwad ffactorau sydd yn gysylltiedig a'i gilydd.	Technolegol • Defnydd o dechnoleg ar draws rhychwant oedran • Cynnydd mewn cymhwysedd digidol • Rhwydweithiau cymdeithasol • Adnoddau sydd ar gael • Rheoliadau a chyfyngiadau megis GDPR o ran ysgogiad i gydweithio a rhannu gwybodaeth • Yr isadeiledd TG o fewn yr ardal • Sgiliau digidol • Cyfle i ddatblygu mentrau newydd yn seiliedig ar dechnoleg • Defnyddio technoleg i leihau costau

12. Gwaith Ymchwil

Nid oes unrhyw ymchwil perthnasol ar gael ar hyn o bryd.

13. GDPR

Wrth gysylltu gyda grwpiau ac unigolion yn y gymuned mae Menter Iaith Fflint a Wrecsam wedi dilyn ein polisi preifatrwydd (GDPR) sydd ar gael yma:

[MIFfaW-Rhybudd-preifatrwydd-cwsmeriaid-a-chleientiaid.pdf](#)